

Itinerarii spirituale

FLORINEL AGAFIȚEI (n. 17 noiembrie 1965, com. Lueta, jud. Harghita).

În anul 1983, ca liceean, debutează cu poezie în publicația de la Focșani, *REVISTA NOASTRĂ*, coordonator profesor Petrache Dima. Urmează, din anul 1986, cursurile Facultății de Istorie – Universitatea Al. I. Cuza-IAȘI.

Licența este obținută în anul 1989, cu o lucrare ce tratează relațiile diplomatice sovieto-germane din perioada interbelică. După revoluția din Decembrie 1989 devine redactorul a două ziare focșănene: „Viitorul” și „Realitatea”. Din anul 1991 și până în anul 1992, este colaborator constant al periodicului U.M.R.L. „ROMÂNUL LIBER”, ce apărea, pe atunci, la Londra. Începând cu anul 1998 colaborează la Revista *SALONUL LITERAR* din Focșani. În anul 1999 își susține teza de doctorat în cadrul Universității „Al.I.Cuza” IAȘI. Teza a fost transformată în cartea intitulată: *Simbol și simbolizare indiană în sculptura lui Constantin Brâncuși*.

În același an dobândește marele premiu național pentru proză „Mihail Sadoveanu”, în cadrul concursului de la Piatra-Neamț, ediția a XIV-a, cu romanul *CAREUL MARE*.

Premiul de debut pentru cel mai bun roman prezentat în cadrul concursului a fost înmănat autorului cu prilejul realizării programului cultural dedicat aniversării a 120 de ani de la nașterea marelui scriitor Mihail Sadoveanu.

Florinel Agafiței se alătură, astfel, celor doi predecesori ai săi, Oma Stănescu (cu romanul *Arșița Karmei*) și Adrian Țion (cu proza scurtă *Un apel disperat*), laureați ai aceluiași concurs.

Premiul I, în cadrul primei ediții a concursului național de proză „Duliu Zamfirescu”, cu romanul în manuscris, „*Anamnesis und Gestalt*”.

În anul 2001, participând la concursul național pentru eseu de la Cluj, organizat de Centrul Creației Populare din Cluj, (15 ianuarie – 2 001) obține marele premiu „Mihai Eminescu”. Titlul eseului: *Accepția indiană a simbolului în opera lui Mihai Eminescu*.

În anul 2002: premiul național „Liviu Rebreanu” pentru proză scurtă, la Alba Iulia/Aiud cu *Anamneze*.

În anul 2004 obține premiul I în cadrul concursului de proză „Al. Odobescu”, ediția a XXIV-a, Călărași, cu romanul *Baronul*.

În anul 2005, participând la concursul național de proză scurtă „Sorin Titel” organizat de Biblioteca Județeană Timiș, obține premiul al III-lea cu lucrarea „*Pipa*”.

În prezent – 2006 - este profesor la Școala Golești și profesor asociat al Facultății de Psiho-Pedagogie din București, în cadrul filialei Colegiului Universitar Focșani.

ISBN

Editura T – 2005

E-mail: editura @yahoo

Fundația culturală *Timpul*

B-dul Carol I nr. 3-5, Iași, 700506

www.timpul.ro

Florinel Agafiței

Itinerarii spirituale

Editura T

Cuprinsul

1. Peleşul – minunea din Carpați.....p.
2. Pelişorul, un palat mai mic.....p.
3. Zalmoxis, simplegadele și Moș Crăciun.....p.
4. Arhetipul Mihai Eminescu.....p.
5. Yoga, fenomen de import în Occident.....p.
6. Tărâmul enigmelor..... p.
7. Henri Coandă, la soucoupe volante și americanii.....p.
8. Lycantropul, Chupacabra, Sasquatch–mit sau realitate?.....p.
9. Noapte cubaneză.....p
10. Haiti sau cântecul curcubeului.....p.
11. Aventura panameză.....p.
12. Barbados, insula uraganelor.....p.
13. Între Caraibe și Delta fluviului Orinoco.....p.
14. Peru – țara cu cel mai mare lac din America de Sud.....p.
15. Thailanda, patria surâsului.....p.

16. Tărâmul Ofirului, Chivotul și continentul american.....p.
17. Lumea secretă a Tibetului.....p.
18. Craniile de cristal, ecuația venusiană și teoria lui Darwin.....p.
19. Paradoxul Einstein–Podolsky-Rosen și coșmarul numit „Experimentul Philadelphia”.....p.
20. Orientalia.....p.

Peleşul, minunea din Carpați

Alfieri spunea cândva, că planta numită om nu poate prospera nicăieri pe pământ mai bine decât în Italia. Totuși, îndrăznim noi să spunem, mai sunt locuri pe această planetă unde caliciul inteligenței umane se poate deschide sub alte raze solare, nu doar sub acelea mediteraneene.

Gândiți-vă, de pildă, la Agra, în India, ce bijuterie arhitecturală au putut lăsa moghulii drept moștenire omenirii, prin templul ridicat aici!

Exemplele ar putea continua, arătând cât de mult s-a putut înșela Alfieri, căci afirmațiile categorice, mai ales acelea privitoare la esența creatoare a ființei umane, nu pot aduce adevărul mult căutat.

Sinaia este un asemenea loc, unde foamea de frumos poate fi satisfăcută din plin. Primele senzații trăite cu prilejul vizitării acestei localități, aproape că mi-au tăiat răsufierea, marcând certitudinea în adâncul sufletului meu, că locul acesta, protejat de culmile ascuțite spre cer ale munților, reprezintă o altă lume care, parcă, nu are nici o legătură cu țara, cu pământul, cu timpul. Exceptând mașinile de lux și hotelurile arătoase ridicate în ultima vreme, Sinaia rămâne neatinsă de scurgerea secolelor. Continuă să fie centrul aristocrației românești, locul unde se îmbină o sumedenie de influențe occidentale și orientale, în cel mai bun sens al exprimării.

Casele seculare stau cumiți, unele lângă altele, ițindu-și mansardele din lemn printre brazii care au străbătut, împreună cu maiestruoasele clădiri, vremea. Izvoare necunoscute până atunci inimii îți invadează firea și trupul, înălțându-te deasupra întregului loc, sus, din ce în ce mai sus, în empireul universului, pentru a te readuce vertiginos, pe pământ, amețindu-ți ființa derutată de maiestruozitatea locului.

Umblă aiurea pe străzile mici care urcă elicoidal, printre perdele întunecate de brazi, lăsându-te copleșit de mireasma locului: crudă, plutind printre razele soarelui, pătrunse ca spade fine dincolo de crengile de brad. Drumul pietruit ce urcă spre Peleş e însoțit de aceleași vile vechi. Cerul se schimbă instantaneu, dar luminile sale continuă să se desfășoare în același spectru subtil al nuanțelor de albastru, mintea pierzându-se în cupola lichidă ce închide marginile munților fermi, din stâncă cenușie.

Continui să urci și, pe măsură ce traversezi spațiul de la baza muntelui către partea lui superioară, senzații de abandonare între cer și pământ te înfășoară, te cuprind, te învăluie din toate părțile, paralizându-ți toate impulsurile pe care le-ai avut la un moment dat. Apuci să urci mai serios, iar răsufierea îți se îngreunează. Trec turiști pe lângă tine, grăbiți să ajungă la Peleş, dar tu amâni fiecare clipă, pentru a putea trăi, la final, bucuria vederii, pentru întâia dată, a magnificului edificiu din Carpați.

Carnetul, luat pentru a nota în el impresii de călătorie a rămas, undeva, în fundul unui buzunar, căci ești complet aiurit de florile întâlnite în cale, de culoarea alb-gălbuie a caselor, de zâmbetele localnicilor fericiți - care coboară dinspre Peleş - ascunzând taine mai mari decât ale Giocondei. Urcând, priveliștea se schimbă... Poarta de intrare a Peleşului!

Calc emoționat caldarâmul peste care atâția mari oameni ai istoriei au pășit și nu pot rămâne indiferent. Pentru mine, vizita la Peleş e mai mult decât simpla vizitare a unui loc celebru, în care vii să caști ochii și să exclami, cuprins de admirația comună turistului: „Vai, Doamne, ce lucruri nemaipomenite sunt aici!”.

În dreapta mea, las ușile garajului regal. Urc și-mi procur biletele necesare vizitării edificiului, dar mă opresc surprins de imaginea Peleşorului. Îl știam din cunoscutele vederi reproduse după acuarela lui Adolf Gloss din 1903, realizate cu ocazia inaugurării acestuia. Peleşorul a fost construit de-a lungul a câțiva ani, între 1899-1902, întreaga imaginație a arhitectului ceh Karel Liman încercând să facă față gusturilor regelui Carol I și ale soției acestuia, Elisabeta – Carmen Sylva – aspectul decorativ, aparținând vienezului Bernhard Ludwig. Acesta va fi locul unde vor locui viitorii regi ai României Mari, Ferdinand I și Maria, spațiul fiind ocupat chiar din 1903. Las, deocamdată, Peleşorul în planul secund al vizitei mele.

Cobor spre Peleş. La intrare, mare aglomerație. Este de așteptat, căci sunt primite grupuri de 30-40 de persoane. Mă resemnez și-mi astâmpăr curiozitatea coborând în grădina din vecinătatea Peleşului, acolo unde se află regina Elisabeta, întinsă pe un fotoliu, lucrând la o broderie. E la vârstă înaintată, dar nu pare preocupată de lucrul său, căci artistul a surprins-o într-un moment de repaus, cu privirea îndreptată spre soțul ei, Carol I, așezat pe un soclu în fața Peleşului, cu mâna stângă în șold, scrutând depărtările, semeț și totodată gânditor, ca și cum ar vrea să deslușească viitorul țării sale. Înălțarea Peleşului a început în anul 1873, construcția sa fiind întreruptă de anii războiului pentru independența României din 1877/1878. S-a ridicat din banii regelui proveniți dintr-o rentă acordată de tatăl său, precum și din banii adunați din domeniile Coroanei, instituite de Parlamentul României prin proiectul legii ce prevedea înființarea acestora la data de 4 iunie 1884. Domeniile Coroanei cuprindeau 12 moșii situate în diferite județe ale țării: Brăila, Neamț, Ilfov, Prahova, Dolj, Rm.Sărat, însumând 132.110 hectare. Inițial, Carol I ar fi dorit să înalțe Peleşul pe meleagurile țării Vrâncioaiei, dar din motive strategice și nu numai, a ales Sinaia. Aici a cumpărat 500 hectare de pământ, lucru determinant pentru pornirea întocmirii planurilor arhitecturale ale viitorului palat.

Arhitectul Wilhelm Doderer este autorul magnificului plan, continuat după 1876 de asistentul acestuia, Johannes Schultz.

Lucrările se întind pe o perioadă de aproximativ patru decenii; după 1893, până în preajma primului război mondial, arhitectul ce va lucra aici va fi cehul Karel Liman, amprenta sa fiind vizibilă nu doar asupra Peleşului, cât și în cazul multor vile din Sinaia.

Peleşul este ridicat în stilul neo-renascentist german; abundă profilurile ascuțite, dar zvelte, verticale, asimetria corpurilor, lemnul sculptat, de esențe diferite, elementele decorative făcând ochiul să zburde, fără a se plictisi, fără a obosi.

Peleşul este vecin unei superbe grădini concepute în stilul neo-renașterii italiene, unde odihnesc, apărate de soldați tineri, statui, vase, coloane, fântâni, într-o armonie paradisiacă. Ridic privirea către ușa pe unde se invită turiștii. Se formează un nou grup și pornesc grăbit pentru a nu pierde momentul prielnic. La intrare ni se înmânează celebrii papuci de pâslă, fără de care nu poți vizita Peleşul. Pelegrinajul începe cu hall-ul de onoare și sentimente neîncercate până acum, mă cuprind instantaneu. În aer plutesc glasuri și zgomote de pași pe care numai eu le percep; parfumuri fine ce mai zac în lemnul de nuc lambrizat și intarsiat cu nobile esențe, mă devastează.

Statuetele de alabastru mă privesc fix și-mi arată pe umerii lor degetele trecute lin ale principesei Maria, frumoasa blondă de care se îndrăgostise o țară întreagă. Din când în când, ajunge la mine vocea spartă a ghidului, care prezintă totul ca la carte, impecabil, enervant de exact, fără greșeli.

Convoiul turiștilor dispăre înaintea mea, iar eu rămân câțiva pași buni mai în spate, pentru a trăi intens momentele acestea unice, lipsit de murmurul admirativ, deranjant al tuturor.

Sala de arme, sala veche de muzică, cea de consilii, nu se compară cu ceea ce urmează să văd: sala florentină, ulterior, cea maură!

Sala florentină este ea singură un diamant strălucitor, de mii de karate. Spațiul său este decorat în stilul neo-renașterii italiene, având uși din bronz turnat, decorate cu personaje feminine și motive florale realizate în atelierele Luigi Magni din Roma. Căminul din marmura de Paunazio are, în partea de sus, reducții din bronz după Michelangelo, în vreme ce tavanul copleșește prin lemnul de tei aurit. În centrul său este o copie după G. Vasari, fastul fiind completat de două mari candelabre, arta decorativă din sticlă și oglinda de Murano.

Sala maură te poartă cu gândul la palatul Alhambra. Acum, ai în fața ta întreaga ingeniozitate a artei arabe: arabescuri, stuc policromat și aurit. În fundul salonului tronează o fântână din marmură de Carrara,

replică la aceeași creație aflată într-o moschee din Cairo. Sufrageria, salonul turcesc – cu broderii manuale executate la Viena – sala de teatru, sala de concerte – tapițată cu piele de Cordoba – întregesc un traseu asupra căruia turistul va visa și medita îndelung. După noi, vine plutind ușor parfumul lemnului de teck, din care este făcută mobila salonului de muzică. Mobilierul, despre care legenda spune că a fost sculptat decenii de-a rândul de către renumiți meșteri indieni, a fost primit de la un maharajah. A adus cu el farmecul hindus și atmosfera tainică a înserării indiene, moment atât de iubit de femei care se îmbracă în sari-uri scumpe, parfumându-și părul cu ulei întocmit din scorțișoară, ieșind, apoi, în marginea teraselor înalte pentru a arunca lotuși și stropi reci de apă peste trupurile bărbaților întorși de la muncă.

Periplul s-a încheiat. Când m-am deșteptat, eram pe o terasă din Sinaia înconjurat de oameni, de foarte mulți oameni. Întorcând privirea spre minunea din Carpați, deasupra căreia cobora înserarea, un gând mă cuprinsese, venind tocmai din anii adolescenței: „Peleşul! Să vezi Peleşul și apoi să nu-ți dorești nimic mai mult!”.

Acum, toate s-au împlinit! Parfumul din brazii seculari continuă să îmbolnăvească atmosfera, pe când dintr-o vilă enigmatică, peste mireasma înserării, plutește sunet de pian, născut din graba degetelor unei blonde, cu ochi verzi, sunet melancolic, răscolind bondarii în larvele lor...

Pelișorul – un palat mai mic

Nu știu de ce, dar Pelișorul are, constant, mai puțini oaspeți decât Peleşul. Acolo, la intrare, același ritual al papucilor din păslă. Ghidul ne ia repede în primire, febril, de parcă ar aștepta la ușă sute de alți turiști, deși, vădit lucru, grupul nostru de vreo 10 inși, așteptase ceva vreme pentru a se încheaga, iar în curtea interioară, după noi, nu mai bântuiau, destul de timid, decât vreo alți 4-5 curioși...

Parcurgem destul de alert cele 70 de camere ale palatului. Abia dacă am vreme să rămân cu gura căscată, la propriu, în dreptul dormitorului de aur și în camera de aur a reginei Maria, acolo unde am aflat că a și murit, când avea doar 63 de ani!

Știam că regina fusese o adevărată personalitate a epocii sale: creatoare de design, pictoriță, poetă și, nu în ultimul rând, Regină. Nu degeaba i se spusese „Regina artistă”. A înțeles Art-Nouveau-ul vremurilor sale și l-a promovat ca stil în Pelișor, depășind, astfel, ceea ce este steril, născut din istorism. Aceasta nu a însemnat, însă, copierea stilului respectiv, ci crearea unuia nou, unde se îmbină elementele celtice cu cele specifice Bizanțului, Nouveau-Art rămânând fondul rezonant.

Am vremea să privesc lucrările unor mari artiști precum E. Galee, frații Daum, J. Hoffman, L.C. Tiffany, Gurschner etc. La un moment dat, pe unul din pereți, dintr-un tablou, observ că mă privește o tânără blondă, cu ochi profunzi, umezi și buze fine. E un tablou numai, realizat în creion, pe carton, dar imaginea pare atât de vie, încât rămân pironit locului, dorind să dialoghez cu această superbă ființă. Uit de toate diferențele de castă și de timp, de faptul că eu încă mai trăiesc, iar ea, regina-mamă a României (în tablou, doar frumoasa principesă) nu mai e demult în această lume, și întind mâna spre aburul blond. Mă opresc la timp, jenat de gest, și-mi plec privirile, dar când ridic ochii încă o dată, să mai privesc această imagine, principesa îmi zâmbește

calm, cum nu o mai făcuse înainte, înțelegător. Mă retrag, pășind lateral, cu ochii la tablou, căci ghidul și grupul de turiști au dispărut. Curios va fi – câțiva ani mai târziu, următorul lucru: plecat cu o clasă de elevi într-o excursie spre Bușteni, ne-am oprit și la Peleş pentru o vizită. Copiii, amețiți de povestea cu frumoasa regină din tablou văzută de mine într-o lumină aparte, m-au rugat să vizităm și Peleşorul pe care, mărturisesc aici, cu rușinea unui profesor sărac, aș fi dorit să-l ocolesc, deoarece nici copiii nu prea mai aveau bani, nici eu nu le puteam acoperi costul biletelor, fără a nu crea un dezechilibru major în bugetul personal. Dar poți ajunge la Peleş, fără a vizita Peleşorul?

În fine, ne scotocim buzunarele și intrăm în Peleşor. Copiii mă trăgeau de mânecă să le arăt frumoasa principesă. La parter, tabloul nu era și mă înclaudam în gând că nu reținusem cu exactitate etajul unde văzusem superba creație, deopotrivă, ființă.

Mă văd nevoit să-mi recunosc limitele, să le spun copiilor adevărul: am uitat la ce etaj se află tabloul, dar cu siguranță, el se găsește în Peleşor. Copiii mă privesc din nou, cu speranță; urcăm etajele, unul după altul. Când am epuizat ultimul nivel și am văzut că tabloul lipsea, în vreme ce copiii se uitau la mine cu înțeles reproș, m-am întors spre ghid întrebându-l cu voce hotărâtă ce s-a făcut cu tabloul prinipesei Maria. Ghidul s-a uitat la mine, replicându-mi că un asemenea tablou nu a existat niciodată. Întreb, în timp ce coborâm, la unul din etajele inferioare, pe două sau trei muzeografe, același lucru; atunci când aud întrebarea, acestea au aceeași reacție cu a ghidului. Ba, mi s-a părut că și zâmbeau cu subînțeles. Copiii mă văd derutat, dar au răbdarea de a ajunge afară și a-mi spune: „Domn’profesor, cred că au furat tabloul, dacă principesa era așa de frumoasă...”. Nu zic nimic, în vreme ce las imaginația copiilor să zburde, iar mintea-mi nu află nici o logică explicație în legătură cu misteriosul tablou. Și doar o văzusem pe principesă! Doar o văzusem! Pot să și jur... În fine...

Înțeleg Peleşorul în toate dimensiunile sale: drept casă de oaspeți, prin hall-ul oficial; oază de liniște, prin camerele de la etajul I, acolo unde se află amenajate cele mai relaxante spații. Surprinde etajul II, acolo unde austeritatea camerelor amintește de aceea a caselor țărănilor români: pereții goi, dați cu var, având pe tavan, la vedere, grinzile groase. Sentimentul e ciudat, căci parcurgând Peleşul, dar și Peleşorul, nu constăți doar gustul desăvârșit al acestor opere de artă, ci și capacitatea lor de a te transporta prin timp și spațiu în areale unde nu ai ajuns și, poate, nu vei

ajunge vreodată. Căci, văzând Peleşul, vizitezi Italia, lumea arabă, cea turcească, cea indiană, germană, în vreme ce Pelişorul îți oferă prilejul de a te recunoaște ca român, dar și ca francez, și ca scoțian etc.

Locurile vizitate au darul eliberării minții de prejudecăți, dar și de a te convinge, că totul e posibil. Am realizat că aici a rămas o lume bântuită de fantome, a căror existență, cu cât e mai tăgăduită, cu atât devine mai puternică. Superbi și ingenui continuă să trăiască în palat cavalerii medievali alături de principesele epocii moderne. Periplul s-a încheiat, iar în curtea Pelişorului, peste toate cele trecătoare ale lumii, tronează spiritul regilor României mângâiat de susurul apei de izvor plecat din inima Carpaților.

Nu mai știam în acel moment cine eram, de fapt, căci orice conștiință legată de o anumită formă de existență se topise. Aveam siguranța omului care trăiește un vis, plutind prin eterul ce desparte cerul de pământ, într-o stranie atitudine de înstrăinare pe care am trăit-o deja, de trei ori, în preajma morții. Atunci abia ai sentimentul inutilității tale, căci dispari, topindu-te în lumea din jur. Cu toate acestea, n-ai fost niciodată mai sigur de esența ființei tale. Întorci spatele și pleci cu ultimele imagini imaginii păstrate, adânc, pe retina ochiului interior pentru tot restul vieții, atât cât va mai fi.

Zalmoxis, simplegadele și Moș Crăciun

Ananda K. Coomaraswamy publica în anul 1947, la New York, „Symplegades” în care dezbătea simbolismul simplegadelor regăsit în numeroase mituri ale diverselor popoare, din regiuni opuse ale planetei și din timpuri istorice diferite. Conform celor demonstrate de eruditul savant, simplegadele sunt imagini-simbol ce surprind paradoxalele „treceri” ale unei persoane (prin extensie, poate fi vorba și de un popor întreg!) dintr-o anumită stare spirituală în alta, cu totul nouă și care nu are nimic în comun cu „starea” anterioară.

E vorba de o mutație majoră ce nu poate fi realizată decât de omul capabil să se desprindă realității imediate, acționând în „spirit”. Cunoscut ca simplegade ale „trecerii” sunt: „munții sau stâncile care se bat cap în cap”, ori „aventurarea în măruntaiele unui munte” (într-o peșteră întunecoasă) și „ieșirea la suprafață”, fără a fi vătămat. Se demonstrează, astfel, că omul poate renunța la existența lui profană,

supusă feluritelor tentații, asumându-și integral noua „situație” spirituală.

De simplegadă e vorba și în cazul lui Zalmoxis, zeul suprem al geto-dacilor. Imaginea-simbol, în acest sens, e grăitoare. Zalmoxis pătrunde în inima pământului și rămâne acolo vreme de trei ani, pentru a ieși – în al patrulea! – viu și nevătămat, demonstrând tuturor necredincioșilor că, dacă i se urmează sfaturile, oricine va reuși „înscierea pe cale”, devenind nemuritor. Demonstrația era menită pentru a dobândi încrederea tuturor. Nu e de mirare că aristocrația dacică va urca, adeseori, „muntele sacru” pentru a-i cere povețe lui Zalmoxis, considerat „învățătorul” acelei lumi. Dar ce legătură ar exista între vechiul zeu dacic (la origine, de fapt, un om școlit, pare-se, de Pythagora!) și Moș Crăciun, vă veți fi întrebat, poate, lecturând titlul textului de față...

Am încercat să descoperim cum stau lucrurile luând, pe de o parte, ca reale, izvoarele oferite de antichitate privitoare la Zalmoxis și cultul acestuia, anume operele lui Herodot (cu rezervele de rigoare!), Platon, Strabon, Hellanikos, Porphirius, Iulian Apostatul, Pomponius Mela, Clement din Alexandria, Diodor din Sicilia și Iamblichus.

Pe de altă parte, ne-am raportat la folclorul românesc, constatând existența creațiilor autentice și tratate ca atare!

Aruncate peste milenii, purtate de la o generație la alta, fără a se cunoaște reala lor semnificație, „creațiile populare” nu-și dezgolesc în fața profanului semnificația adevărului ezoteric. Dacă ai curiozitatea să întrebi un colindător, spre exemplu, de ce rostește anumite cuvinte și nu altele, el îți va răspunde senin, că „așa este tradiția populară!”.

Într-adevăr, tradiția se respectă, azi, în multe părți din țara noastră. De pildă, la sosirea Crăciunului copiii colindă pe la casele oamenilor, tot așa cum se întâmplă și înaintea Anului Nou, însă aceasta este singura legătură cu folclorul, căci „originea” creațiilor n-ar fi una tipic umană. Uman este doar faptul „transmiterii creațiilor”, cu rară sfințenie, poporul nerealizând ce comori spirituale coborâte din vremuri imemorabile, conțin (și aici, suntem de acord cu punctul de vedere al lui R.Guenon!).

Esența mesajului supraviețuiește în cadrul memoriei uriașe, colective, așteptând apariția reprezentanților capabili a-l descifra, încredințat fiind – în mod voit – memoriei colective, de către ultimii descendenți ai unei categorii „supra-umane”, gest determinat, probabil, de teama pierderii anumitor valori, care nu ar mai fi fost niciodată

reconcepute. Garanția păstrării mesajului o reprezintă însăși neștiința naturală a colectivității, permisivă conservării nealterate a sensului ezoteric. Devenit mărturie a unui trecut înalt-spiritual, nimeni nu riscă afirmația conceperii lui într-o preistorie sălbatecă, unde singurul lucru demn de interes îl reprezintă existența nevinovaților hominizi.

Prin urmare, de unde tradiția colinelor? De unde vin ele? Ce mesaj neștiut cuprind versurile lor? E corect să fie puse în legătură doar cu tradiția creștină?

Putem afirma, bazându-ne pe izvoarele antichității, invocate ab ovo, că Dacia a reprezentat unul din centrele spiritualității arhaice la un moment dat, deplasat apoi – nu știm dacă prin separare – către sud și răsărit, spre îndepărtatul Orient (gândim că dinspre Kogaionon către Shamballa).

Creștinismul – apărut foarte târziu – a redus la același numitor comun toate cultele care funcționau, toate obiceiurile existente, din Tracia și până departe, în Europa. Creștinarea a facilitat metamorfozarea arhetipurilor conferindu-le valențe universale: astfel, ceea ce fusese considerat sacru înainte de creștinism, devine sfânt prin creștinare. Condiția minimă o reprezenta „închinarea” către Fecioara Maria sau către Isus. Vorbim, astfel, de rolul civilizator al creștinismului capabil să scoată din tradiția ancestrală popoare care, probabil, ar fi riscat regionalizarea ori topirea – citește dispariția! – în fluxul istoriei.

Creștinismul preia și transformă străvechea moștenire europeană, plasând mitologia populară într-un plan înalt, de sorginte ecumenică. Așa au stat lucrurile și la noi. Când de Crăciun se anunță Nașterea Domnului, prin cântece și colinde, românii creștini se pregătesc să „retrăiască”, simbolic, evenimentele de acum aproximativ 2 000 de ani. Dar anunțarea Veștii celei Bune nu este o noutate care să aparțină, exclusiv, creștinismului. O întâlnim și la romani în perioada Saturnaliilor, ori a sărbătorilor închinat lui Ianus. Evident, colindele de Crăciun nu sunt romane, ci doar denumirea lor: Colinde-Calendae! Spiritul lor coboară dintr-un ev cu mult anterior, probabil amplasat la rădăcina lumii indo-europene. Bătrânului Crăciun i se atribuie valențe creatoare, însuși termenul latin ducând gândul spre actul creator. El marchează încheierea unui ciclu și pornirea altuia, deci trebuie întâmpinat cum se cuvine.

Bătrânul Crăciun este prezent în tradiția populară românească, iar acest lucru se poate vedea în colindele ori în poveștile existente, de exemplu, în Moldova unde se vorbește – mai ales în Bucovina! – despre prezența unui

Bătrân Crăciun care a domnit aici peste uriași, cu mult înainte de venirea romanilor (informațiile aparțin lui N. Densușianul!).

Venirea romanilor în spațiul nostru a scos în evidență că și ei celebrau un fel de Crăciun, pe care-l numeau „Saturnus Senex”, înțeles ca „Saturnus Bătrânul”, dar și ca „Saturn Sătulul”. Faptul că în Moldova există aceeași formulă adresată Crăciunului, căruia i se zice „Crăciun Sătulul” în sensul că vine cu îndestulare pentru întreaga omenire, nu face decât să demonstreze, o dată în plus, procesul romanizării în spațiul carpato-danubiano-pontic. Și totuși, cine este Crăciunul, acest personaj care aduce numai lucruri bune oamenilor, propunând simplegada?

În limba română s-au salvat miraculos, câteva cuvinte de sorginte traco-geto-dacică. Printre acestea se află și cuvântul MOȘ. Moșul este întâlnit – ca prezență și credință – în lumea copiilor, de pildă! Aceștia știu că vine Moș Crăciun pentru a le aduce daruri. În vreme ce copiii cred în Moș, adulții zâmbesc dubitativ-superior (dar nu necesar!). Tot copiii li se spune că somnul bun le este adus de „Moș Ene”, care le coboară pe la gene, purtându-i în regatul viselor.

În zona noastră (respectiv și a subsemnatului!), a țării Vrancei, există obiceiul de a te adresa cuiva, care nu-ți este rudă, cu apelativul „Moșule!”. „Moșul” e cunoscut, mai ales în ultimele două secole, ca enigmatic „vizitator” al meleagurilor românești. În vara anului 1784, unui țăran din satul Chitid, din regiunea Grădiștei, acolo unde se află Sarmizegetusa Regia, i s-a indicat de către un Moș necunoscut un loc unde, mai târziu, s-au scos la iveală comori ale dacilor. Cu aceasta, și următoarele exemple, pătrundem într-o altă lume, nespecifică rațiunii obișnuite, prin urmare, totul trebuie privit cu mare precauție și detașare.

Petrache Lupu – un țăran analfabet – a declarat că a văzut în crângul de la Maglavit un Moș, așa cum aveau să vadă ulterior și mult mai târziu, maica Veronica pe dealul Gurgueta, la Vladimirești, precum și păstorul Bănică Doleanu în Casota Buzăului. Să fie Moșul unul și același cu Zalmoxis, „Bătrânul” care a stăpânit cu mult timp înaintea romanilor spațiul carpatin, sau să fie aceasta doar o poveste care să ne aline orgoliile noastre de popor cucerit și năpăstuit?

Iată teoria propusă de Densușianu, în cartea sa „Dacia preistorică”: plecând de la denumirea corectă dată zeului, aceea de Zalmoxis, el propune ca interpretare a numelui varianta „Zeul Moș”. Eludează sufixul „is” ca fiind de origine greacă – la care subscriem și noi – rămânând numai cu zal și mox, ceea ce ar însemna „Zeul Moș”. Varianta

se poate accepta, dacă interpretarea este pusă în directă legătură cu „Saturnus Senex” al romanilor, „Zalmox”-is fiind înțeles drept civilizatorul regiunii dintre Carpați, Dunăre și Marea Neagră. „Zalmox”-is creează aici o nouă lume, o mentalitate nouă. (Moș Crăciun vine, simbolic, o dată la un an, atunci când se termină un ciclu. El reînnoiește lumea, îi dă un sens proaspăt, nealterat de incidența timpului. „Zalmox”-is, la rândul-i, creează o nouă mentalitate prin modul său de cugetare și acțiune în rândul geto-dacilor, care nu-i vor uita pildele). Faptul ca a fost transformat – de cei care l-au urmat în credință și învățături – în Zeu, nu ni se pare anormal, fiind în spiritul acelor timpuri. Așa s-a petrecut și cu Buddha, pe malurile Gangelui!

Zalmoxis i-a învățat pe strămoșii noștri – geto-dacii – conform mărturiilor anticilor, viața austeră, cumpătată, mersul astrilor pe cer, medicina, insuflându-le credința în nemurirea sufletului. Putea fi el șters din memoria colectivă a acestui neam? Nicidecum! Când s-a încercat – în vremea comunistă - desființarea lui Moș Crăciun și înlocuirea lui cu Moș Gerilă, s-a dovedit că înșiși atei n-au putut renunța la termenul „Moș”. Rezistența milenară a Moșului, e însăși rezistența neamului nostru în confruntarea cu tăvălugul istoriei.

Data de 15 iunie se confundă cu numele lui Mihai Eminescu. Punct de reper incontestabil în cultura națională și universală, Eminescu servește și azi, drept arhetip pentru toți aceia care pot și doresc să-l priceapă, în tot ce a scris și gândit.

În acest sens, exegeza eminesciană, care cuprinde spirite elevate ale criticii literare, a avut misiunea recuperării viziunilor poetului, îndeplinită într-o manieră ce a depășit spațiul și timpul istoric. Neîndoios, sub greutatea operei lui Eminescu s-a petrecut un lucru, firesc, de altfel, pentru toate vremurile de glorie intelectuală: metamorfozarea conștiinței estetice a lumii!

Nu este o gratuită aserțiune căci, trecând anii, senzuri nebănuite, multă vreme, vor fi fost revelate muritorilor prin cuvintele poetului.

Fețele nedescoperite ale creației sale, puse în lumină de minți ce-au fost și care vor mai veni, oameni cu o înaltă pregătire și mai îndreptățiți în a-și spune cuvântul cu privire la opera poetului, au îmbogățit și vor îmbogăți patrimoniul cultural al acestui neam.

Arhetip deschis, opera eminesciană este, în același timp, plină de o sumedenie de virtualități, regăsite, de altfel, în operele urmașilor săi. Din postura sa arhetipală, opera lui Eminescu naște noi linii de gândire și de sensibilitate în creațiile epigonilor, permițând simultan reparcurgerea, în sens invers, a unui traseu care are drept țintă finală înțelegerea esenței primordiale, din care toate au purces, sub semn zodiacal favorabil.

Personal, am fost fascinat de gândirea filosofică a poetului, unde am întâlnit teorii metafizice demne de toată atenția, căci ele pot purta spiritul uman însetat de cunoaștere de la textele specifice bibliotecii din Ninive și până la scrierile sacre indiene, iar de acolo mai departe, prin filonul gândirii antice grecești și romane; totul prinde contur și capătă sens de înțelepciune europeană, sub umbra filosofiei de tip schopenhauerian, de care geniul eminescian a știut să se desprindă la timp, pentru a nu cădea în păcatul denaturării unor senzuri de cugetare.

Eminescu a rămas, așa cum l-a caracterizat A. Bhoose, ultimul mare rishi, poet-filosof-vizionar, căci gândirea lui nu a fost doar una mitică, ci și una filosofică, întrucât gândea totul în ambele ecuații, simultan.

Creația eminesciană stă sub semnul marelui gând, căci gândirea rămâne asociată, ca structură, existenței, deși nu poate fi redusă niciodată la tiparele unei cugetări logice, la definițiile, formulele caracteristice logicii.

Aplecarea către speculație a lui Eminescu este surprinsă și de George Călinescu, marele critic fiind reticent, totuși, în a-i atribui acestuia o filosofie, în întregime originală, cu fundamente complet noi. Totuși, nu putem să nu observăm, că cercetările poetului – așa cum reiese și din manuscrisele ediției monumentale Perpessicius, au un suflu personal, ce presupune asimilarea mai multor sisteme filosofice, cu scopul aflării răspunsurilor legate de întrebări născute de însăși gândirea genialului poet-filosof.

Filosofia lui Eminescu se află cuprinsă, atât în metoda sa de lucru, cât și în speculațiile personale în legătură cu răspunsurile date marilor întrebări dintotdeauna, puse de omenire. Pe Eminescu îl putem așeza, ca manieră de lucru filosofică, mai mult alături de gânditorii Indiei bătrâne, căci felul lui de a percepe, înțelege și explica lumea, universul, transcendentul, se înscrie în coordonatele unui Kapila, Patanjali ori Kanada sau de ce nu, Nagarjuna...

Astfel stând lucrurile, credem noi, marele critic George Călinescu s-a înșelat atunci când a afirmat că Eminescu este prizonierul lui Schopenhauer, văzând în acesta doar un discipol nu tocmai reușit al marelui pesimist teuton, deoarece, așa cum am demonstrat într-o altă carte de-a noastră, „Accepția indiană a simbolului în opera lui Mihai Eminescu”, poetul nostru se desprinde la timp de influența germanului, pentru a percepe și pricepe corect mesajul darshanic al upanishadelor și a-și croi propria modalitate de gândire, atât în ceea ce înseamnă Voința, cât și Reprezentarea.

Fără îndoială, că mulți critici ai operei poetului nu au susținut ideea existenței unei filosofii originale în scrierile acestuia, tot așa cum nici Călinescu nu o face. Lucrul este, într-o oarecare măsură explicabil și acceptabil, probabil, pentru că Eminescu n-a lăsat în urmă-i un sistem de cugetare încheiat, care să cuprindă tratate serioase și documentație pe măsură; dar ce are a face – ne întrebăm noi – cu gândirea și filosofia specifice lui Eminescu? Ce are a face dacă Socrate sau, mai recent, Țuțea – cele câteva apariții editoriale nu-l anulează, ca ultim mare spirit socratic, pe român – nu și-au lăsat în scris, propria lor gândire? Înseamnă să li se refuze calitatea de filosofi?

Explicația și punctul de vedere călinescian, precum și al acelora care li se raliază, nu se depărtează de conceptul modern al noțiunii de filosofie, conform căruia, pentru a demonstra existența unei filosofii demne de luat în seamă, trebuie să se afirme modalitatea riguroasă de cunoaștere. Este o opțiune academică de tratare a chestiunii, dar nu și unica în privința conceptului de filosofie care se poate aplica în „cazul” Eminescu.

Cercetările post-călinesciene au arătat că opera poetului se poate așeza sub semnul filosoficului, echilibrându-se raportul dintre poezie și filosofie, dacă înțelegerea este unitară, organică și cu privire la întreaga lui creație. Sunetul de fond al întregii opere eminesciene, că este vorba despre poezie, proză ori orice altceva, este unul și același: concluzia filosofică asupra existenței rămâne legată de efemeritatea acesteia și melancolia născută din neputința omenească de a schimba în vreun fel statutul programat în transcendent, al condiției umane...

Cu alte cuvinte, Eminescu nu este doar un filosof, care se ghidează urmând traiectorii rigide impuse de o tactică a cugetării apriorice, ci este însuși înțeleptul în sensul upanishadic sau pitagorician al termenului, întrucât e preocupat de marile probleme ale existenței, pe care le dezbate în forul său interior, în maniera străluciților cugetători ai lumii arhaice.

Intelectul eminescian este destul de uriaș pentru a nu se lăsa constrâns de mituri și superstiții – după cum bine afirma Mircea Eliade – și de aceea, aici, nu ne-am propus o înfrumusețare a imaginii poetului, ci pur și simplu am dorit să subliniem că, oricând e posibilă descifrarea de noi sensuri menite a ajuta înțelegerii propriei noastre existențe. Cu toate că nu există un sistem filosofic elaborat în scrierile sale, un sistem filosofic în sensul clasic al înțelegerii acestuia - raportarea realizându-se la gândirea europeană – aflarea modalității de gândire eminesciene rămâne un demers dificil, fiindcă poetul a combinat filosofia cu poezia și trăirea cu rațiunea cea mai profundă, dar tocmai acesta este aspectul primordial al operei sale, anume că, reflecția filosofică și visul poetic sunt în strânsă legătură, poezia nefiind doar simplă incantație lipsită de comprehensiunea meditațiilor de ordin transcendental.

Pe de altă parte, Eminescu rămâne pentru românii cu o anumită conștiință, drept omul-profet care a biciuit cu vorba și gândul ascuțit nărvurile și mentalitățile anchilozate, sfătuind și revelând în numele unui singur Dumnezeu, acela al prea înaltei înțelepciuni.

Yoga, fenomen de import în Occident

De ceva vreme încoace, mai precis de prin 1991/1992, se discută și se face vâlvă în România-chiar și atunci când nu e cazul, (vezi „întâmplările” din trecutul lui G. Bivolaru!) în jurul fenomenului YOGA.

Deschiderea către spiritualitatea Orientului s-a produs firesc și la noi, după dispariția regimului concentraționar, reluându-se, de altfel, o mai veche și serioasă tradiție în acest sens, pornită de Hașdeu și Eminescu, prelungită de Simenschy, Blaga, Eliade și încheiată, din păcate prea devreme, de Sergiu Al-George. Numai că, reluarea raporturilor noastre cu lumea indiană, de care ne leagă un trecut primordial comun – cel indo-european – s-a produs sub semnul nefast al unei publicități cu limpezi intenții denaturante și scopuri pe care nu dorim nici măcar să le bănuim.

Așa s-a instalat în mintea multora – ființe care nu poartă decât povara ignoranței lor, caractere superficiale și netede ca un spațiu lipsit de repere – ideea că YOGA nu poate fi decât un lucru care le aduce răul, mai cu seamă că vine dintr-o lume străină, condusă de alte valori morale,

decât acelea specifice lumii noastre. În dansul acesta dezvățat, de denigrare YOGA, au intrat cu o inconștientă fericire, pe care numai pe fața imbecilă a unor alienați o mai poți recunoaște, destule televiziuni din România și numeroase ziare ori revistute, fie „capitaliste” ori de provincie. În timp ce pe micile ecrane sau în paginile unor publicații, demersul deșănțat al denigrării continua, unii rătăciți se adunau cumiți, fie în săli de sport, ori de spectacole, pentru a practica pretențios-intitulatele „cursuri” de YOGA, sub îndrumarea unor așa-ziși guru. Incapabili de a înțelege ce se întâmplă cu ei și intrați, desigur, într-o panică neghioabă, rezultată dintr-o existență aparent ironică, dar plină de neprevăzut, acești puțini la minte nu fac altceva decât să contribuie și ei, o dată în plus, la denaturarea aceluiași fenomen pe care-l supunem discuției în rândurile de față.

Niciodată n-am crezut în credincioșii de duminică și nici în yoghinii sălilor de sport, căci le-am asociat întotdeauna imaginea spectacolelor de circ, de proastă calitate.

Bineînțeles că ești liber să crezi și să faci tot ceea ce îți trece prin cap, dar asta nu reprezintă dovada unui grad înalt de inteligență, atât timp cât „mimezi” ceea ce ți se transmite, într-un fel sau altul, de către cel autoproclamat „guru”. Urmând un asemenea „traseu” ai „șansa” de a te afla de două ori în eroare: 1. – pentru că, de cele mai multe ori, riști să ai în fața ta un șarlatan cu pretenții de yogin, (iar pe aceștia îi are nu numai România de azi, ci și India; 2. – „mimând” falsitatea, riști să te autodistrugi rapid, în loc să contribui în mod real la metamorfozarea sinelui, așa cum se prevede în tratatele de YOGA, de la Patanjali încoace, precum și în practicile reale, ale unor adevărați yogini, despre care, însuși Mircea Eliade, acum peste 70 de ani în urmă spunea – fiind în India la studii – că e extrem de dificil să găsești un maestru YOGA. El însuși a trebuit să ajungă la ashramurile din Himalaya pentru a afla, cu mare dificultate, un guru adevărat, în persoana lui Shivananda!

Unde s-a greșit și unde se greșeste atunci când se ajunge în jurul fenomenului YOGA? Răspunsul este relativ simplu: în modalitatea de receptare și înțelegere a sa!

Pentru un om sănătos, care dorește să practice YOGA, trebuie mai întâi să se apropie de cultura și civilizația indiană sub atenta îndrumare a unui profesor – guru – imparțial, dar numai după ce s-a „golit” de toate prejudecățile, teoriile, conceptele specifice lumii occidentale, cu alte cuvinte numai după ce și-a „curățat” mintea sa clădită pe o cultură

europăeană care-și are trunchiul în Renaștere, iar rădăcinile în antichitatea clasică greacă. Altfel, abordarea unei spiritualități „exotice” riscă să fie percepută și înțeleasă distorsionat, iar atunci adevărul pe care-l vom detecta, nu va fi cel corespunzător Indiei, ci specific culturii și civilizației din care provenim. Distorsionarea inițială va provoca deviații fetișiste, infantilist-religioase, precum și alte misticisme care nu au de a face cu valoarea cuprinsă în vechile învățături specifice perioadei vedice, brahmanice sau upanishadice. Cu alte cuvinte, înainte de a practica YOGA, este imperios obligatoriu să se parcurgă Vedele, să se cunoască îndemnul și gândirea brahmanică pentru ca, mai apoi să ai acces la înțelepciunea specifică upanishadelor.

Acesta este fundamentul teoretic și obligatoriu, care asigură corecta receptare și înțelegere a ceea ce urmează a fi YOGA, iar de acest lucru depinde practicarea efectivă a înaltei științe.

Ceea ce nu s-a înțeles în Occident, ori s-a înțeles parțial, este următorul lucru: că, prin YOGA, India a depășit simpla condiționare umană, s-a desprins din timpul și spațiul istoric față de care omul modern este mai captiv ca oricând!

Pe de altă parte, eroarea de înțelegere este strecurată – probabil ca o formă de autoapărare a propriilor valori orientale, în fața impetuozității lumii occidentale puternic tehnologizate, dar din ce în ce mai slab spiritualizate – chiar de către anumite secte hinduse, budhiste sau de altă natură religioasă, care se „străduiesc” să împace materia cu spiritul, spunând că poți trăi înconjurat 12 ore, spre exemplu, de tentațiile lumii materiale, iar apoi să practici „liniștit” YOGA la etajul 5 al unui bloc! Pradă unei asemenea idei nu pot fi decât ignoranții, iar de aceștia nu ducem nici noi, românii, lipsă, ba, am putea spune, că numărul lor este în creștere.

Nu trebuie uitat că YOGA propune o „terapie” prin care se ajunge la „de-condiționarea” ființei umane, care, totuși, nu este un scop în sine: a cunoaște și a te putea desprinde prin cunoaștere, a ști că ești dominat de condiția specific umană și a scăpa de încorsetarea provocată de o atare dominare, iată ce ar fi YOGA; altfel spus, e vorba de arderea conținuturilor inconștientului și plonjarea în spațiul neființial nirvanic.

YOGA propune lumii occidentale mai mult decât o practică îndoielnică, mai mult decât un miraj care excită europeanul. Ar fi mai mult decât o eroare ca Occidentul – cam epuizat spiritual de câteva decenii bune încoace, să nu profite, pe mai departe, de ceea ce oferă

spiritualitatea indiană, fie numai prin YOGA. De aceea e necesar să revenim la izvoarele gândirii primordiale, în vederea primenirii sinelui.

Înainte de a propune, mai jos, un text care tratează exact despre condiția omului în acest circuit al încarnărilor și reîncarnărilor, așa cum este înțeleasă ființarea noastră în lume de către hinduși, ne permitem câteva precizări/sugestii adresate, în special, celor care vor dori vreodată să se apropie de spiritualitatea indiană, în general, de YOGA, în special:

„Înainte de toate, să se țină cont că YOGA aparține, ca disciplină genuină, subcontinentului indian – în Bhagavad-Gita se afirmă că disciplina YOGA în lume a pălit și de aceea a fost necesară întoarcerea lui Krishna; conținutul YOGA vizează nu doar uniunea omului cu Divinitatea, ci propune și o tehnică specială care pune în legătură nevoile filosofice cu cele religioase, prezente în om, dintotdeauna; YOGA este depozitarea unui caracter „științific”, ea subsumându-se conceptelor de tip analitic și sintetic, uzitând precepte concise, clare, chiar dacă uneori cu referiri oculte; YOGA stă la baza tuturor religiilor sau filosofiilor orientale, de la jainism pînă la relativ recentul lamaism tibetan, de la zen și pînă la Tao; YOGA necesită o sinceritate inițială totală în aflarea și cercetarea sinelui, care trebuie păstrată permanent neschimbată, la care se adaugă o voință teribilă, ieșită din comun, dar necesară și obligatorie celui care urmează calea supremei cunoașteri; exercițiile YOGA singure nu sunt suficiente realizării, obligatorii fiind studierea textelor sacre din care se poate desprinde filosofia generală cu privire la viață, sacrificiul de sine și cunoaștere (ideal ar fi ca studierea textelor să fie realizată direct, în limbile în care au fost redactate, sanskrită sau pali); eliberarea de care vorbesc textele hinduse trebuie înțeleasă în mod „tehnic” și nu soteriologic, yoginul ajungând la mokșa într-un fel aparte, depășind lumea extrasenzorială și senzorială, provocând în sine o metamorfozare radicală, definitivă, total contrară condiției sale anterioare ajungerii în momentul ruperii din lanțul samsaric. Eliberarea va apărea atunci, nu ca o debarasare față de realitatea lumii, ci ca o întregire fericită a lui atman suprem; puterile dezvoltate în noi, nu trebuie să fie o piedică în calea eliberării, iar pentru priceperea acestui lucru este nevoie de cunoașterea celorlalte cinci darshane: Samkhya, Nyaya, Uttara, Purva Mimansa și Vaișeșika-Sutra”.

.....
.....
Tocmai din acest considerent mi-am impus statutul pe care unii îl cred nou, dar asupra căruia am lucrat ani în șir spre a-l aduce într-o stare finală, aproape de o anumită perfecțiune, înțeleasă numai de aceia care se îngână în limbajul neființei, împreună cu mine, căci am fost mușcați de aceeași năpârcă!

Statut lateral și complicat minții comune, căci nu înfrunt pe nimeni, dar nici nu contest, autosechestrându-mă într-un teritoriu impropriu suflării palide umane, acolo unde limbajul a murit definitiv. Jivanmukta!

Locul meu, pe lista azilanților, a fost demult pregătit, cu toate că patul de lângă ușă, propus de azilantul-șef nu-mi este la îndemână. Trage curentul nirvanic teribil de tare și risc o răceală atemporală, înainte de împlinirea mea aici și acum.

Plebe, praf și bale, scursoare umană peste florile sacre ale unei lumi accidentale, hyperboreene; intră în prim plan porcul cel negru, acel gi-mug tibetan, care în rostogolirea lui oarbă determină ființele să se învâртеască amețitor în dansul nașterilor și al morților. Samsara e totuna cu Nirvana! E sărmana cohortă a Răposaților care n-au pătruns seva dulce-amăruie a neființei absolute, care-și sorb de sub unghii adevărul crunt, existențial, ca pe o ultimă marijuana îmbălsămată-n parfum de abanos fecund, la capătul Indiei, unde streșinile cerului acoperă sufletul umilit, căzut într-un potir Graal, nicidecum smuls mântuitorului.

Nu cunoșteam nimic înafara trupului meu, până când cocoșul cel roșu și-a înfipt adânc, tantric, clonțul în ochiul meu stâng. Am dus mâna în dreptul ochilor, iar cocoșul și-a umflat pieptul victorios: lăcomia mă stăpânea acum, de parcă ar fi fost a doua mea natură. Fantasmiez ceea ce se supune evident empiricului și răd tare, sănătos. Orice calcul în mintea mea, a fost restructurat mai întâi, apoi abolit. Ciclul nu s-a încheiat, iar peste umărul meu, un seamăn râde, efectiv, ca un prost. Ce poți face? Accedem unul prin persoana celuilalt, la un materialism de gust binecunoscut, iar vulpile deșertului rânjesc, aidoma seamănelui meu, dar mult mai șiret.

La marginea Infinitului, din Graal, sângele picură verde, nu cristalin, întunecat. Comuniunea n-a pus opreliști ideii de concepere a unei rezerve, dar știu că e bine să nu-mi fac nici un fel de rezervă și trec mai departe, căci

statutul mi-a impus acest mod de a fi. Nu pot, încă, schimba dorința mea, pentru un alt lucru. Sunt, deocamdată, infantil și acaparator. Ne găsim, aproape toți, într-un raport de secularitate unul față de celălalt și asta ne ține prizonieri într-o înlănțuită dănțuială, fără a putea domina formulele magice, negândindu-se totul. Devenim subiecți atopici la prima suflare brahmanică, iar atunci râdem cu toții: e un răs colectiv, exagerat, un răs în cor, pe voci, cu gâlgâieli și inflexiuni fandosite, de domnișorică „violată” cu voia ei, râsete impardonabile, ignorante.

Oglinda clară a simțurilor noastre e tulburată permanent. Personală mea oglindă, însă, e aproape clară, limpede, nemișcată. Încă puțin și voi da la o parte toate formele de limbaj, inclusiv pe acela senzual.

Prin scriitură, să știți, nu se compensează nimic. Tot ceea ce se face, se împlinește sub marele semn al amăgirii de sine, sau al amăgirii colective. Nu vom rămâne; nu va rămâne nimic din noi, decât praful stelar al universului și atât. Orgoliile sunt însă prea mari, pentru existențe atât de mărunte. De aceea scriu, tocmai pentru că nu am nevoie de iubirea celui alt și nici de părerea sa uscată, crescută în umbra buruienilor unor concepte pur umane, adică limitate. Cine are nevoie de limite, să rămână plăcut între ele, în sucule galben-verzui ale balelor șarpelui verde. Strecurat printre firele fără conținut, specifice teoriilor axiale asupra existenței perfide, nuiăua din piele cu ochi fosforescenți și colți darnici în moarte fecundă, țintește direct, mușcând din inima personajului principal, care scapă fructul din mână. Nu se mai comunică nimic; totul se desfășoară pe deasupra lucrurilor, și nu mai mult până la iritare, și nu mai mult până la ridicol. Tensiunea colorează epiderma fleșcăită, ochiul iese din orbite, buza tremură orgasmic și cuvântul iese chinuit, avorton consacrat lumii imaginare. Zbaterea a luat sfârșit. Infinitul se retrage în finit, undeva, la marginea unui sat de oameni săraci, din India atemporală.

Oglinda lacului e tăcută, iar pe marginea sa, trei cadavre intră repede în putrefacție: al cocoșului roșu, al șarpelui verde și al porcului negru. Atașament pătimaș, aversiune monosilabică și amăgire a ego-ului: cercul samsaric a fost distrus, iar ceea ce se află dincolo se află și aici. Samsara e totuna cu Nirvana! Mi-e indiferent dacă mai scriu sau nu, dacă vorbesc sau nu. E vară și senin peste micul golf. Culeg liniștit frunze uscate, purtate de vânt: haiku-uri și nimic mai mult.

„Tărâmul enigmelor”

Întrebarea „cine suntem, de unde venim și încotro ne îndreptăm?” devine, azi, pentru mulți dintre aceia care studiază trecutul și prezentul omenirii, mai presantă ca oricând și aceasta nu dintr-o dorință, adeseori firească, de a evada dintr-o lume ale cărei limite nu mai satisfac nevoia de aventură, ci pentru a exorciza natura posesivă a ființei umane de fundamentală angoasă e existenței sale: cine este, totuși, OMUL?

Omul a „navigat” dintotdeauna, ochiul său fiind mereu pregătit în aflarea noilor infinituri, acolo unde eul eliberat de concavitățile ființării sale plictisite-cotidiene, a avut prilejul saltului de la psihanaliza specifică sinelui încuibat sub învelișuri cavernoase, la autentică poezie a explorării.

De unde provine dorința plecării în mintea omului? De unde dorința explorării, a aflării lumilor bănuite a fi amplasate dincolo de percepțiile noastre comune? Ce reminiscență ne mai străbate încă sufletul, de căutăm și în acest veac – la început de mileniu trei – supertehnologizat, în raport cu trecutul, răspunsuri la întrebări care s-au formulat fundamental, cu mii de ani în urmă?

Lăsăm cititorul să mediteze asupra acestei chestiuni, noi fiind însă convinși că a sosit timpul reconsiderării întregii filosofii existențiale, prin prisma discutării „semnelor” trimise și transmise peste veacuri, acum, când știm mai multe decât înaintașii noștri.

Considerațiile personale reprezintă rezultatul unor împrejurări interesante care ne-au prins în lanțul manifestărilor lor, mai acut în ultimii ani. Mărturisim aici, cu toată modestia, că de mai bine de două decenii ne-am preocupat de fenomenele enigmatice de la nivel planetar, într-un mod cu totul livresc, sperând că spectrul cărților și al informațiilor cuprinse în ele, nu ne va afecta independența judecății personale.

Așa am fost atenți asupra morților misterioase din antichitate, a orașului Y sau a Atlantidei, a blestemului lui Tutakhamon, a bolii care provoacă o combustie spontană a corpului omenesc, a celebrei hărți precolumbiene al cărei autor ar fi un personaj pe nume Piri Rais și enumerarea ar putea continua. Recent, fenomenele ufologice tot mai intense petrecute în arealul țării Vrancei și a Buzăului ne-au reorientat atenția, căci și experiențele de acest gen se înscriu în același areal misterios, semnalat nu numai în epoca modernă și contemporană ci, chiar din antichitate!

Se cunosc texte străvechi și relatări, ori chiar prezentări de imagini care înfățișează întâlniri cu figuri ciudate, venite din alte universuri, considerate azi „paralele”, semnalări care vin atât dinspre Asia, cât și dinspre America de Sud, cu mult înainte de sosirea europenilor în aceste locuri. Despre „aparițiile misterioase” s-au transmis informații mai mult pe cale orală, iar după descoperirea scrisului, prin intermediul cronicilor. O asemenea „cronică” este „Cartea întâmplărilor” aparținând chinezilor, poate una dintre cele mai vechi, pentru ca numărul lor să crească odată cu istoria medievală și modernă a europenilor.

Sunt cunoscuți cercetătorii epocii moderne, Charles Fort și Robert Charoux care și-au dedicat viețile studierii fenomenelor misterioase, iar pe linia lor mulți alții, în contemporaneitate. Relativ recent, în spațiul publicistic românesc, tânărul autor Gabriel Tudor scoate la iveală cartea „Tărâmul enigmelor”, interesantă prin expunerea a numeroase întâlniri de gradul III în spațiul românesc de-a lungul anilor.

E cunoscut și fenomenul ufologic de la pădurea Baci, cunoscute sunt și imaginile mai vechi, ori din zilele noastre înregistrate în acea zonă, precum și alte numeroase imagini transmise chiar de televiziunea națională și lăsate fără nici un fel de explicații.

Însă cel mai puternic fenomen, petrecut pe data de 30 iunie, 2001 a avut loc într-o așezare situată între apele Putna, Siret și Râmnic,

fenomen caracterizat apoi de cercetătorii ASFAN, în frunte cu d-l. Cohal Gheorghe, ca fiind unul de gradul II.

Ce s-a întâmplat în localitatea Nănești, din Vrancea, căci despre această așezare e vorba, n-a fost sesizat doar de un cetățean sau doi, ci de majoritatea locuitorilor, prezentă la o nuntă, în incinta unui vechi cămin cultural. Același lucru avea să fie observat de alți cetățeni, din cealaltă parte a așezării, de la o distanță de 3 km: anume, o uriașă „farfurie zburătoare”, fenomen care va fi înregistrat ulterior și la Tulnici, la distanță în timp și spațiu.

Simptomele descrise sunt aceleași, ca peste tot în lume, și cum apar în toate descrierile, din Australia până în America: localitatea a rămas fără curent electric pe toată durata manifestării fenomenului și acest lucru s-a petrecut fără intervenția celor de la electrica (verificare făcută ulterior!). Așezarea a redevenit luminată după dispariția „farfuriei” care, în dimensiunile sale urașe, cuprindea întreg satul într-o mișcare de rotire conformă rotației pământului. Ceea ce a rezultat din discuțiile cu localnicii nu a fost spus nici într-unul din ziarele care au scris despre acest fenomen recent: anume că, priveliștea nu inspira teamă, ci, dimpotrivă calm, plăcere, liniște. Și fenomenul a durat aproximativ o oră, toți martorii fiind aproape paralizați, hipnotizați, am putea zice, căci nici unuia nu i-a trecut prin minte să fotografieze ori să filmeze fenomenul!

Fenomenele misterioase continuă, însă, să se petreacă acolo, pe malul Siretului, între vechiul cuhalm și Lacul Căprioarelor, situat nu departe de râul Putna...

Henri Coandă, „farfuria zburătoare” și americanii

Era în 1910, în luna decembrie, când în apropierea Parisului avionul cu reacție al lui Henri Coandă se rupea de solul care nu-l mai putea ține captiv. Avionul său fără elice făcea un zbor istoric, pornind de pe câmpul de la Issy les Moulinex către țările cerului, chiar mai repede, mai impetuos decât și l-ar fi imaginat savantul, aflat el însuși la manșa „păsării măiestre”.

Inițial, dorința inventatorului – transformat în pilot de încercare – a fost una cât se poate de modestă: de a rula, la sol, magica mașină, numai că totul a luat o întorsătură mai puțin așteptată: flăcările aruncate prin

părțile laterale ale ajutorajelor de reacție erau foarte puternice, temperatura degajată amenințând viața celui care avea pe atunci numai 24 de ani! Însă, în tânărul inginer român, Henri Coandă, își investiseră încrederea pe atunci, mari nume ale ingineriei mondiale, ca de exemplu G. Eiffel, iar această încredere trebuia onorată.

Probabil la acest lucru s-a gândit și Coandă atunci când s-a văzut deodată în aer, trăgând de manșă, căci viteza era una neobișnuită. După spusele sale, totul se petrecuse uluitor de repede: „Cu toate că am avut fante la bordul de atac, am pierdut totuși viteza și am lunecat pe o aripă; în contact cu solul, avionul meu fără elice a avut același sfârșit trist ca aparatul de dimensiuni reduse pe care-l încercasem, cândva, pe dealul Arsenalului din București... aparatul a ars...”

Realizarea era pentru acele timpuri una de excepție, întrucât aviația făcea atunci, abia, primii ei pași în zborul clasic ce utiliza elicea, or Coandă devansa istoria zborului cu reacție, cu aproximativ trei decenii! Ceea ce s-a întâmplat pe câmpul parizian i-a stăruit în minte savantului decenii de-a rândul, iar acest lucru i-a provocat bucuria descoperirii, așa cum se întâmplase în antichitate cu Arhimede, căci lichidul numit apă i-a folosit și românului, așa cum îi folosise grecului.

De câte ori n-am privit, ca profani, picăturile de apă scurgându-se pe geamuri, plante, acoperișurile caselor, ori chiar atunci când facem obișnuita baie corporală. Și n-a tresărit în noi nici un gând, nu s-a născut nici o idee.

Coandă a observat că picăturile de apă prelinse pe degete, urmau un curios traseu, ca al flăcărilor plecate din jetul motorului său cu reacție. Trecuseră 20 de ani de la acel incident și mintea savantului continua să afle răspunsul. Ca și flăcărilor, picăturile se prelingeau într-un mod aparte, specific... Coandă pricepea noutatea manifestării acestui aparent simplu fenomen fizic.

Pe atunci existau în mecanica fluidelor nume recunoscute printre savanți – e de ajuns să-i amintim pe Th.V.Karman și A. Metral – care analizaseră matematic procedeele devierii fluidului în alt fluid. Cercetările și descoperirile lor erau aplicate în domeniul amplificatorilor fluizi. Coandă însuși avea să descopere particularitățile de bază ale fluidului: existența unei depresiuni de suprafață în direct contact cu jetul, devierea jetului după suprafața pe care se prelinge și amplificarea procesului de antrenare a fluidului ambiant spre jetul emis, ceea ce însemna accelerarea scurgerii în interiorul ajutorajului.

Ideea apariției avioanelor cu decolare și aterizare pe verticală este azi un lucru obișnuit, armata americană, dar nu numai, posedând asemenea avioane, extrem de scumpe, care se bazează pe „efectul Coandă”, aparate apărute, în speță, după al doilea război mondial. Ceea ce descoperise Coandă, n-a fost preluat de români, ci de englezi, care i-au oferit savantului român posibilitatea să lucreze într-o fabrică de produs avioane din Bristol. După 1945/1946, „efectul Coandă” a fost aplicat de Canada, iar începând cu anii 1953/1954 de către S.U.A.

Puțină istorie privind acest lucru, nu strică, demersul putând reliefa aspecte necunoscute de publicul larg, mai ales cu privire la modul aparte în care s-a utilizat descoperirea lui Coandă. Ne vom folosi, printre altele, și de informațiile cuprinse în cartea lui Rudolph Caesar, intitulată „Armele secrete ale germanilor în al doilea război mondial”.

A doua conflagrație mondială a capacitat toate energiile în descoperirea unor aparate de zbor ultrarapide, performante. Astfel, germanii în 1941 realizează primele cercetări privind „discurile zburătoare”. Demersurile aparțin savantului Miethe, autorul proiectului unei „farfurii zburătoare”, cu un diametru de 42 de metri, dar prima reușită se regăsește în activitatea inginerilor stabiliți la Praga, Scriever și Haber. Aceștia au și decolat cu un asemenea obiect, destul de târziu, către finalul războiului, în februarie 1945, performanța lor rămânând memorabilă: au ajuns la 12.400 metri altitudine – în câteva zeci de secunde! – atingând viteza de 2.000 km/h!

Se spune că războiul ar fi pierdut acest extraordinar prototip, distrus de aprigele bombardamente ale rușilor... Numai că uzina cu toate utilajele care au realizat discul zburător, a fost transportată de ruși în Siberia, acolo unde aceștia ar fi continuat munca asupra proiectului. Mai multe despre activitatea rușilor în această direcție nu cunoaștem. În schimb, americanii vor rămâne perplecși în anii 1950 când, prin intermediul C.I.A. vor afla despre existența „farfuriilor zburătoare” chiar pe continentul lor, nu mai departe de Canada, în regiunea Ontario, aproape de Toronto, la Malton!

Autoarea și producătoarea „farfuriilor zburătoare”: societatea AVRO! În fapt, AVRO era o filială a unei companii britanice, „A.V.Roe Ltd”. Instantaneu, se declanșează o adevărată agitație în cercurile americane înființându-se, în mod special, o Comisie de anchetă în cadrul C.I.A. ce va investiga activitatea „extraterestră” din Canada.

Înaltul ofițer american, Donald Putt vizitează AVRO-Malton unde se va întâlni cu savantul O.M. Solandt, cel care se oferă să-i pună la dispoziție detalii legate de așa numitul „Proiect Y”. Putt se declară de-a dreptul uimit de cele văzute, relizând un raport în acest sens. Vizita sa oficială este relatată în numărul din 15 septembrie, 1953, a cunoscutului cotidian „New York Times”.

Raportul descrie un aparat discoidal, care utilizează motoare convenționale pentru putere, având doar un singur loc pentru pilot, amplasat în centrul aparatului. Aerul pătrundea prin zona frontală, prin niște fante special realizate, traversând motoarele amplasate radial; direcționarea sa prin părțile laterale se efectua prin orificii de eșapare necesare redirijării gazelor printr-o serie de alte canale și „obloane” care permiteau aplicarea „efectului Coandă”!

Performanțele aparatului lenticular se doreau a fi foarte mari: viteze supersonice, uriașe deplasări cu minimum consum de combustibil. Dar opțiunile de testare se produc, se pare, cu un eșec răsunător, căci aparatul nu se va ridica decât la 1 metru altitudine(!) și nu va zbura decât cu aproximativ 60 km/h. „Proiectul Y” va fi preluat de către americani care vor folosi, în realizarea lui, energia motoarelor reactoare. Primele lor încercări vor duce la arderea prototipurilor din cauza marilor vibrații ale turbinelor centrale. Există chiar ideea că proiectele – care au înghițit zeci de milioane de dolari – au fost abandonate! S-a făcut chiar și un muzeu – la Fort Eustis, Virginia – unde pot fi văzute asemenea prototipuri.

Există informații conform cărora Henri Coandă va realiza el însuși prototipul „farfuriei zburătoare”, în 1957, aparat funcțional, având drept combustibil propanul și dezvoltând viteze de 700/800 km/h, în intervale scurte de timp.

Iată, însă, că lucrurile nu s-au oprit în anii '50, căci în 1964 „Aero Kinetics” realiza un aparat de numai 4,20 m în diametru, folosind un motor „Mercury”, iar mai târziu un altul cu un diametru de 31 m și mult mai impresionant: avea 8 reactoare „Pratt” și „Whitney” – J.57, de 7 tone forță fiecare, capabil să transporte 45 tone de încărcătură la bord! Acest aparat ar fi fost și el un eșec. Numai că apare un personaj, pe nume Alex Raeburn, care a asistat – în epocă – la construcția prototipelor de la baza canadiană AVRO. El descrie cele petrecute acolo, inclusiv testele făcute de un pilot cu nume cât se poate de neamerican: Spud Potocki, contrazicând varianta oficialităților privind eșecurile înregistrate în acest

sens. Mai mult, în același timp, în California, americanii lucrează la proiectul „U2”, un aparat de spionaj ultrarapid, capabil să zboare la înălțimi nedectabile radarului, căpătând, instantaneu, la nevoie, viteze colosale, aruncând în stratosferă nava respectivă. Ultima informație pe care o deținem cu privire la asemenea zboruri este din anul 1993.

Am rezumat doar câteva din informațiile ce le avem privind „farfuriile zburătoare” aparținând pământenilor, realizări de mare ținută inginerească, dar păstrate în secret, nu se știe de ce!

Oricum, aplicarea „efectului Coandă” pe scară largă, în domeniul zborului, ține de aproximativ jumătate de secol și nu putem crede că eșecurile i-au descurajat pe savanți atât de mult, încât să abandoneze ideea realizării „farfuriilor zburătoare”. Dar dacă ele sunt o creație a omului recent, cum rămâne cu relatările privind același fenomen, încă din antichitate?

Lycantropul, Chupacabra, Sasquatch – mit sau realitate?

Într-o structură logică subiacentă și inclusă în toate nivelurile, mitul ni se dezvăluie ca o „prezență” obsedantă de-a lungul istoriei, având darul de a oferi neașteptate teme de cugetare, mai ales acolo unde cărările par foarte bine bătătorite.

Înțeles astfel, mitul îndeamnă la acțiune și cunoaștere, facilitând descoperirea unui fenomen care nu se lasă decriptat prin căile clasice ale investigării: îndoială, experimentare, comparație, propunerea definirii lucrului cercetat. Perpetuându-se de-a lungul marilor evi sub diferite fațete, mitul îl așază pe om, adeseori, în postura – deloc plăcută – de a nu-l înțelege pe deplin, întrucât timpul separă amintirile, (ori chiar le anulează!) – coborându-le în uitarea ancestrală de unde ele însele au izvorât.

Numai dacă se ajunge la înțelegerea fenomenului repetabilității, atunci mitul poate revela stări umane crezute pierdute, experiențe aparent ciudate, dar cu înțeles supramistic, cugetări interioare pornite dintr-o istorie percepută mult timp ca inexistentă, dar răsărită brusc la suprafața conștiinței individuale.

Prin urmare, mitul – paradoxal! – poate fi atât o piedică în aflarea unui anumit adevăr, cât și un suport în detectarea acestuia, funcționând într-o atitudine „suprarealistă”, unde pozitivul se confundă cu negativul, după o logică des întâlnită, mai ales, în cugetarea orientală: „conciidența contrariilor”.

Luat ca instrument de lucru, mitul poate servi adevăruri concentrate care au calitatea de a îndrepta cercetătorul atent pe corecta cale a investigației. Dacă ținem cont că mitul are drept rădăcină cuvântul „mut” sau „tăcut”, iar ideea de tăcere se subordonează direct „exprimării simbolice”, rezultă

că mitul se confundă, undeva, cu misterul, nașterea lui reclamând aceeași ideologie ezoterică ce solicită imperios decriptarea sa. Astfel, în ecuația mitului, am luat ca „necunoscute” câteva dintre – să le numim realități ale prezentului supermodernizat – apariții, cel puțin stranii care și-au găsit, deja, explicații populare, uneori, alteori inocente. Este vorba despre Lycantrop, Chupacabra, Sasquatch (în termenii englezei americane cunoscut și sub denumirea de Bigfoot!) Yeti, precum și „monstrul din Loch Ness”.

Prin acestea asistăm la nașterea unor mituri care au la bază, printre altele, sentimentul fricii. Înainte de a face o restrânsă dezbatere asupra lor, considerăm că sunt necesare câteva date „biografice” ale acestor „creaturi” observate și cercetate de-a lungul timpului, de-a lungul și de-a latul globului. Și vom porni cu Lycantropul, a cărui prezență este semnalată încă din antichitate.

Una dintre cele mai vechi mențiuni asupra sa aparține lui Pausanias, care-i descrie ritul: mai mult gesturi încărcate de magie, de vrajă, prin care omul se transformă în lup. În fapt, în limba greacă, „lykoi” înseamnă lup, iar „antropos”, om.

„Omul-lup” apare în descrierile grecilor ca o ființă superioară, capabilă să îmbine inteligența umană cu vigoarea și curajul lupului aflat în acțiune de unul singur, dar manifestându-se ca în haită. Imuni în fața oricăror boli, „oamenii-lup” sunt, într-un anumit fel, nemuritori, cu condiția să nu le fie afectate inima ori creierul.

Yeti: e varianta asiatică a lui Sasquatch. Dacă primul a fost văzut pe înaltele creste himalayene, al doilea și-a făcut apariția în partea de nord-vest a S.U.A. Există – cu acesta din urmă – numeroase descrieri amănunțite, fotografiile și chiar imagini video care au stârnit aprige discuții în lumea savanților. Dacă este să luăm drept reale descrierile martorilor, uriașul acoperit pe tot corpul cu păr alb – cel din Himalaya! – negru sau brun, cel din S.U.A!, ar avea șase sau opt picioare înălțime, trăind extrem de izolat, evitând omul, pe cât posibil.

Chupacabra a fost văzut acționând în spațiul Mării Caraibilor, Americii de Sud și în Florida. Descrierile îl prezintă ca o arătare cu ochii roșii, brațe scurte, dotate cu labe ce dețin gheare puternice, în vreme ce membrele posterioare ar fi aidoma cu ale cangurului. Unii martori susțin că ar avea aripi și că ar putea zbura. Apariția lui Chupacabra este sinonimă cu moartea animalelor, căci bestia ucide doar pentru – se pare – pofta de a goli organismul de sânge, dar nu oricum, ci în totalitate!

Tauri lipsiți complet de sânge – cu două sau trei orificii în jurul gâtului – mii de vaci, oi, curcani, capre, cai cu aceleași semne au fost descoperiți din Brownsville Texas, Rio Grande Valley South Texas, Puerto Rico și până în America de Sud.

Unii martori afirmă că apariția lor e însoțită de stranii globuri de lumină, colorate, ceea ce a dat curs ideii că între Chupacabra și O.Z.N. ar fi o strânsă legătură!

În fine, unul din cele mai mediatizate fenomene ale secolului și mileniului trecut, a fost „monstrul” din Loch Ness. Lacul Ness se găsește în nordul Scoției, fiind amplasat de-a lungul unei falii ce traversează țara de la Nord la Sud. „Monstrul” a fost observat prima dată prin anii 1930 de către niște pescari. Martori ai unei turbulențe în apele lacului scoțian, ei au asistat la apariția terifiantă a creaturii: aceasta avea 20 de picioare lungime, (un picior are, aproximativ 33 de centimetri lungime), două cocoașe, coadă puternică și un cap mic, amplasat la capătul unui gât prelung. Evenimentul trăit de pescari a fost speculat de ziarele timpului, la scurtă vreme apărând o serie de oameni care s-au grăbit să afirme că și ei au văzut „monstrul”, fiecare adăugând detalii interesante, multe probabil rezultate din imaginația celor în cauză, puțini oameni rezistând tentației înfloririi adevărului.

Mitul prindea contur, acoperind adevărul cu o serie de învelișuri, ca o ciudată măsură de autoprotecție, misterul fiind astfel adâncit și nu revelat.

Prin urmare, ce ajunge, în asemenea condiții, pe masa mitologului contemporan? De o parte, numeroasele mărturii, fotografii și chiar imagini video ale unora dintre creaturile menționate; de alta, efectele produse de acestea în conștiința omului, prin acțiunile, adeseori morbide, ce nu pot fi trecute cu vederea. Limitarea doar la mărturii și imagini ar putea naște credința existenței creaturilor. Întrebarea care apare, în acest context, este: de unde atracția omului către marile mistere, dublate de spaime nebănuite?

Știm că omul, deocamdată, este unica ființă dominată de frică și care conștientizează pe deplin o asemenea stare. Trăiește în interiorul său tot soiul de frici: de necunoscut, de moarte, de fiare sălbatice, și lista s-ar putea prelungi.

Frica se află în om, îl guvernează, deși mulți se grăbesc să nege fenomenul crezând – eronat – că frica înseamnă, implicit, lașitate; dar cei

care trăiesc sub imperiul fricii pot ajunge la anumite stări de irealitate, menite a le modifica percepțiile, reflexele, atitudinile, reacțiile.

Frica poate denatura realitatea, oferindu-i dimensiuni nebănuite. Sub imperiul ei, omul ajunge să cunoască într-un alt fel. Însoțit de frică, el a putut vedea ce a numit ulterior Lycantrop, Sasquatch, Chupacabra etc. Să nu uităm – în susținerea ideii noastre – că nu animalul poartă amuletele la gât, ci omul! Evocând – altfel – relația om-animal (creatură) mitologul o va raporta nu atât aspectului ei materialist și raționalist (vezi Lewinshon, în cartea sa „Histoire des animaux – leur influence sur la civilisation humaine”) ci unghiului de vedere al hermeneuticii - animal sacru, animal fantastic! – unde acesta e perceput ca simbol.

Astfel, creatura văzută poate fi substitutul pe care și-l dorește omul pentru refularea abisalelor răbufniri, ca agresivitate, culpabilitate, inferioritate, dar mai ales frică. Blaga spunea că omul este ființa care trăiește în dublu orizont: unul al lumii concrete, iar celălalt al lumii pentru revelare.

Mitologul nu e interesat de acțiunea umană petrecută sub impulsul nevoilor utilitariste, ci de planul cunoașterii prin intermediul gândirii magice, devenit identic orizontului revelării. Căci, până la urmă, ce este omul, dacă nu o ființă copleșită de infinitatea ambianței dezmarginirii și care a încercat – chiar din momentul desprinderii din circuitul primar al naturii sale, să înțeleagă, să ordoneze și să controleze lumea? Printre elementele pe care a încercat și a reușit – în parte – să le ordoneze, au fost și animalele.

Dar nu întotdeauna demersul său a fost încununat de succes. Exemplele avute în vedere; Loch Ness, Sasquatch, Chupacabra, Yeti, Lycantropul vin să demonstreze că omul nu a câștigat bătălia cu misterul, ale cărui resurse par inimaginabile. Azi îi servește omului un Lycantrop, mâine un „monstru” din Loch Ness, iar poimâine o apariție luminoasă, inexplicabilă minții și percepției sale limitate, toate acestea având darul de a-l menține în căutare, în aflare. Și oare ce caută omul, în acest incorect raport cu animalul/mister? Nimic altceva, decât intrarea în stăpânirea spiritului animalului – dacă vorbim de omul primitiv – sau perpetua revelare a misterului către sine însuși, dacă e vorba de omul prezentului.

Explicații științifice? Iată-le: „omul-lup” n-ar fi altceva decât o dereglare hormonală care-l face pe om să arate aiddoma animalului respectiv, „monstrul” din Loch Ness nu există, căci submarinele moderne dotate cu sonare, radare de mare finețe etc., au puricat grotlele și fundul

lacului cu pricina, în zadar, Sasquatch n-ar fi decât un om mai înalt îmbrăcat cu un costum special confecționat din blană naturală, care s-a lăsat filmat și fotografiat, pentru a face o glumă bună și a da de lucru savanților cu o imaginație prea înfierbântată, iar Chupacabra ar fi un soi de liliac uriaș care se hrănește cu victimele sale. Și cu asta punct. Misterul (misterele) a fost dezvăluit, iar aventura spirituală a omului, cel puțin în asemenea direcții, a luat sfârșit. Rămân, însă, doar ca „bunuri spirituale” gândirea metaforică, procesele psihanalitice și discuția în jurul misterului.

Amintiri de călătorie

Noapte cubaneză

Keyserling spunea, acum aproximativ opt decenii în urmă, pe bună dreptate, că lumea, în ansamblul ei este bine contrapunctată, orice ființă umană având darul înregistrării de noi și noi impresii atunci când trece dintr-un areal geografico-spiritual în altul, cu minima condiție a posesiunii organelor de simț speciale, menite a facilita o asemenea experiență...

De mai bine de două luni sufletul îmi este purtat în interiorul arcului Antilelor și niciodată nu m-am simțit obosit sau plictisit de cele întâlnite în cale. Un singur regret se profilează într-o cută a inimii: anume, că nu voi parcurge până la capăt întreaga regiune întrucât, în cel mai scurt timp, voi fi silit să trec pe platforma continentului american, pentru a explora Yucatanul și, de acolo în sus, toată regiunea Americii de Nord, până la mirifica țară a pădurilor și zăpezilor, Canada.

Sentimentul pe care-l trăiesc în această peregrinare este cel al eternității. Chiar mi s-a inoculat în minte, faptul că am plecat într-o călătorie fără întoarcere și că voi trăi o perpetuă vacanță, lipsit fiind de veșnicile, dar măruntele griji cotidiene. Și cum să nu pot gândi astfel, când picioarele mi se bălăcesc în apele cubaneze, în vreme ce restul trupului e moleșit de soarele fierbinte devenit, de bune ceasuri, stăpânul plajei Maleson, cea mai cunoscută din regiunea Caraibilor?

Mă aflu în Cuba de câteva săptămâni și încă n-am reușit să mă despart de Maleson, locul unde corali au desăvârșit în intarsii de natură aproape mistică, semne ciudat concepute în aerul albastru cubanez, minunând turiștii, care nu mai prididesc de exclamații situate la limita onomatopeelor, atunci când privirea li se oprește pe jocul divin al coralilor, încremeniți într-un proiect de esență turyană.

Cuba, situată între Yucatan și peninsula Florida, îți permite, dacă ai ochi de șoim, să observi în adâncimea orizontului tremurat, contururile vagi ale insulelor Jamaica și Haiti. Dacă ai impresia că despre Cuba poți vorbi ca despre o insulă mare, singulară, te înșeli profund, căci în jurul ei mai există alte 1 600 de insule și insulițe, ce întregesc imaginea mării aglomerări insulare din regiune.

Apele Malesonului tremură în lumina aurie a soarelui și din dărnicia zeului Neptun, i se oferă ochiului spinările argintii ale unor pești uriași, care taie abisul lichid cu viteze impresionante.

Îți amintești atunci de Hemingway și povestea pescarului care n-a reușit să aducă la țarm decât resturile unui pește, numit merlin. Există și o reușită extraordinară, cinematografică, a povestirii, perfectă ilustrare a

voinței pescarului cubanez de a trăi în deplină încheștare cu natura din care el însuși a fost zămislit. Pelicula cinematografică surprinde marea figură a lui Spencer Tracy și poartă denumirea: „Bătrânul și marea”.

Acum, apele lovesc faleza Malesonului irizând lacrimi de zeu pe corali răpuși în lumina tropicală, scoțând în relief cele mai ciudate culori, de la rozul pur, la verdele întunecat, albastru, roșu, arămiu, carmin, siena arsă, verde de China și albastru de Prusia, în ciuda tuturor pictorilor lumii. În deplin acord cu paleta coloristică a corailor din Maleson, se află casele și vilele somptuoase ale cubanezilor pierdute în bogăția reliefului unde trei sferturi înseamnă câmpie, iar restul munte. Am văzut în zilele din urmă locurile importante ale Cubei, pe care nu le poate și nu trebuie să le rateze nici un turist. În primul rând, celebra Havana înființată în 1519 de spanioli și care mai păstrează, încă, vestigiile trecutului: bastioanele fortăreței El Moroo precum și o seculară bisericuță, iar nu departe de aceasta celebrele bohio, cocioabe care adoposteau odinioară nefericiții.

Am trecut la pas pe sub frunzele palmierilor fumând un trabuc local, vizitând luxuoasele cartiere Miramar și Cubanacam, acesta din urmă devenit zona rezidențială a ambasadelor. Din Piața Revoluției, unde Fidel Castro - unul din cei mai longevivi dictatori comuniști ai lumii - ține regulat discursuri către națiunea cubaneză, obicei păstrat din anii marilor confruntări revoluționare, ajung la cel mai boem spațiu cu puțință, localul La Bodeguita, acolo unde se adună marii scriitori ai Cubei și nu numai. Pe una din mese, la loc de mare cinste, observ că se păstrează, aidoma relicvelor unui mare sfânt, semnătura lui Hemingway...

Am consumat o băutură răcoritoare și am pornit mai departe spre celebra Vale Yumuri, unde palmierii și, în general, vegetația se revarsă în cascade verzi, ca din cer, acoperind totul în cale. Chiar și drumurile asfaltate sunt, adeseori, năpădite de curajoasele plante. Ajung la Vinales, locul unde botaniștii spun că se află cel mai bogat fond de orhidee din lume, iar eu îi cred pe cuvânt, căci ochii mei nu mai știu unde să se rotească, covârșiți de aceste balerine ale aerului.

Îmi dau seama că trebuie să părăsesc spațiul de-a dreptul fermecat al Vinalesului pentru a face un popas într-o altă vale, aceea a râului Tomas, acolo unde se află alte minuni ale pământului cubanez: lanțul peșterilor care cuprinde 10 000 de caverne! Grotele se adâncesc în inima și ficiații pământului, uneori până la 15 km. Traversez, apoi, cu minicarul mai multe cursuri de ape, căci Cuba dispune de cea mai bogată rețea

hidrografică. Clima umedă este o caracteristică a regiunii, numai că media temperaturilor nu trece de 25 grade Celsius, ceea ce spune mult de ce cămașa sau tricoul îți sunt permanent ude. N-am putut rata nici Cienaga de Zapata, regiune mlăștinoasă mișunând de caimani, acolo unde am văzut Laguna del Tesoro, despre care circulă legenda că ar ascunde fabuloasele bogății ale precolumbienilor, dar și ale unor pirați de mai târziu.

Trebuie să mă obișnuiesc, deja, cu aceste povești căci ele fac parte din folclorul locului, sunt parte a trecutului transpus și îmbogățit de imaginația băștinașilor antilezi. M-am întâlnit pe drum cu celebrii los guajiros, variantele locale ale cowboy-lor, purtând la brâu colturi și pe capete, uriașe sombrero-uri, mânând de pe caii lor iuți vitele neastâmpărate. M-am oprit prin sate, de altfel, puține la număr, căci Cuba are mai multe orașe decât așezări rurale și am vorbit cu țăranii locului. Cu nimic mai diferiți decât cei de la noi. Oameni de mult bun simț, trudituri ai brazdei, adaptați la mediu. Spre exemplu, unul din ei mi-a spus că „oia” lor de muls este palmierul regal, căci din el se face mobilier, e folosit la hrana animalelor dar și în arta împletiturilor. Când am vizitat Tibetul, am aflat că țăranii de acolo aveau varianta lor de „palmier regal”: iacul!

E noapte cubaneză în Maleson. Se aprind luminile falezei și încep dansurile sub clarul de lună și zbaterile tainice ale apelor. Pe terase, deja, s-au pregătit focurile grătarelor, căci una din specialitățile locului o reprezintă langusta la grătar. Mă ridic, cu regret, din locul unde am lăncezit aidoma unei reptile întreaga după-amiază și mă îndrept spre una din mesele care au început să se aglomereze.

Va fi o noapte lungă, parfumată, caldă, cu vin alb, languste și dansuri trepidante, pe care vreau să le savurez până la final.

Haiti sau cântecul curcubeului

Epicur avea perfectă dreptate, fără să fi cunoscut, real, decât cerul Greciei; mă întreb, totuși, ce alte nuanțe ar fi putut adăuga ataraxiei, dacă ar fi putut vedea pământul haitian și oamenii ce locuiesc aici. Insula amintește de sălașul păcii creat la câțiva zeci de kilometri de Calcutta, prin bunăvoința și dorința lui Tagore: aceeași detașare de lumesc, aceeași nepăsare în fața cotidianului, aceeași lipsă a grijii față de ceea ce va urma. Prăbușire în paradisul verde, cu exclamații de uimire dureroasă în fața peisajului tropical, de care nu te mai saturezi.

Colinzi de câteva luni Marea Caraibilor și tot mai există locuri, oameni, plante, păsări, care te surprind. Dar cel mai bine îți dai seama de adevărul paradoxurilor, sub umbra cărora a fost construită lumea, căci tu însuți ești prizonierul unui asemenea mod de a fi, când singur te regăsești în mijlocul mării, purtat de un vas pescăresc, de la o insulă la alta, ori aflat în mijlocul pădurii, copleșit de verdele ce-ți inundă, la propriu, picioarele obose și trupul cuprins de ape, constatând că poți pătrunde, mai cu înțelese, infinitatea ce te împresoară, trezind în sinea frământată de întrebări fără răspuns, sentimente adânci, ecouri pe care nu le-ai mai auzit niciodată în preajma altor oameni; căci prezența semenilor tăi, oricât de plăcută ar fi, are darul de a minimaliza relația cu Eternitatea, iar jocul iluzoriu impus de cel omniprezent, nu poate decât să te scufunde în adevăruri de suprafață, extrem de înșelătoare și nefaste spiritului însetat de absolut.

Ajuns în Haiti, ai parte de trăiri unice, consumate între cerul acoperit cu nori albi și pământul ridicat semeț, prin crestele munților, către zone eterice, străbătute numai de păsări răpitoare. A doua ca mărime din lanțul Antilelor, Haiti înseamnă „loc cu munți”, denumire păstrată din vechime, dată de populațiile precolumbiene yonei, care

înseamnă și un mare adevăr, căci pe aproximativ 80% din spațiul haitian, suveran este muntele ce crește progresiv, dinspre nord spre sud.

Insula a fost descoperită de același Columb, care în anul 1492, chiar înainte de a se întoarce în Spania, pornind din Cuba, dă curs zvonurilor răspândite cum că, undeva la est de Cuba s-ar găsi Bohio, o insulă cu multe și mari așezări, (se înțelege, pentru acele timpuri!). Așa a descoperit Columb, navigând către est, într-o zi de Sfântul Nicolae, partea vestică a insulei Haiti. Nu departe de țărmul unde a acostat, se găsește insula denumită Tortuga, nume provenit de la asemănarea izbitoare dintre carapacea unei țestoase și forma acestui pământ, născut din activități vulcanice, demult apuse.

Columb a trăit în Haiti aceleași sentimente pe care i le-a provocat, întotdeauna Castilia, căci jurnalul său cuprinde frumoase descrieri asupra câmpiilor haitiene, amintindu-le pe acelea din Spania. Tortuga avea să devină, mulți ani de-a rândul, „cartierul general” al piraiților din Caraibe, locul de unde porneau principalele acțiuni de piratare a convoaielor ce se deplasau în și dinspre Haiti ori Cuba. Mult timp regiunea a fost prilej de dispută între spanioli și francezi, în cele din urmă francezii reușind să se înstăpânească în Tortuga, devenită cap de pod pentru colonialismul francez care, nu după multă vreme, va ocupa partea apuseană a insulei Haiti, lucru recunoscut de spanioli prin tratatul de la Ryswik, din anul 1697.

Insula păstrează în memoria pământului său tragicele vremuri ale comerțului cu sclavi aduși din Africa (Dahomey, Congo, Senegal) când în partea de nord se derulau cele mai inumane tranzacții. Negrii au devenit însă, încetul cu încetul, stăpânii adevărați ai insulei Haiti, azi însemnând aproximativ 60% din populație. Spiritul francez va rămâne definitiv în regiune, după acțiunile lui Toussaint Louverture și proclamarea independenței, în anul 1804.

Dar, destul cu atâta istorie, căci spiritul dornic de aventură nu poate suporta cifrele și informațiile seci oferite de orice manual școlar. Pornit din capitala Port-au-Prince, situată cam în regiunea mediană a insulei, în capătul adâncului golf Gonave, te-ai depărtat cu o mașină de ocazie, de infernul verde-albastru al capitalei, refugiindu-te pe rarele șosele ce intersectează această bucată de pământ, blagoslovită de Dumnezeu. Dacă vrei să te pierzi de lume, aici, locul este mai propice ca oriunde. Șoferul pe care l-ai bănuțit fumând tot traseul marijuana, te-a lăsat fără o vorbă în marginea unui drumeag neasfaltat, care pleacă din

șoseaua principală, pierzându-se cotit printre arbori seculari, departe, în jungla tropicală. Eziți s-o pornești pe acolo, dar șoferul care te-a urmărit în luneta mașinii oprește, se dă jos și începe să facă tot felul de semne caraghioase, îndemnându-te să te urnești, lăsând în urmă bananierii și sisalii căci, până la pensiunea unde vei fi cazat, mai e cale de mers.

Părăsești șoseaua cu oarecare teamă și înarmat cu un băț, caraghios instrument protector, de care s-a folosit omul încă din era primitivă a existenței sale pe pământ, înaintezi în necunoscutul verde. Te simți, la rându-ți, un primitiv, iar această stare îți dă confortul pe care o societate ultramodernizată l-a răpit, demult, omului contemporan. În jur, numai cântec de păsări și vuiet de ape, pornit din cascade nevăzute.

Treci de mici cursuri de ape, poteci de animale, frângând sub tălpi frunze, flori, ierburi necunoscute, dar parfumate, care lăcrimează în eter gândul inițial din care au fost zămislite. Undeva, departe, printre coroanele copacilor se profilează înalta siluetă a masivului La Hotte (2680m) în timp ce, dinspre orizonturi doar bănuite, ajunge la tine parfumul cafelei încă necoapte și a lemnului fraged, de cacao. Ești în anotimpul ploilor și te aștepti, oricând, la o revărsare oceanică, plecată din norii ce se ridică abrupt, întunecând soarele și coborând sub imperiul umbrelor, toată pădurea. Un semn indicator îți demonstrează că pensiunea cu nume franțuzesc, nu se află departe. Încă cinci minute și ai ajuns. Exact la vreme, căci ploaia s-a pornit compact, aruncând pe solul avid de lichidul vieții, perdele groase de speranță acvatică, pentru plante, pentru vietățile speriate ale pădurii. Pensiunea e în grija unor tinere negrese, a căror piele strălucește chiar și în umbră, cu zâmbet permanent pe fețe și mister nedeslușit în priviri albastre. E un alt lucru, care mă frapează în Haiti: negresele cu ochi albaștri, pierdute în această margine de pădure tropicală, departe de lume și despre care scriitorii haitieni, Pierre Thoby-Marcelin sau Maurice Casseur au scris rânduri memorabile. Lunile de zile petrecute sub cerul Caraibilor au făcut alt om din mine; sunt mai atent la reflexul format de natură în ochi, auz și miros, căci am văzut că infinitul verde al lumii înconjurătoare mă calmează, mă liniștește permanent. E o terapie tropicală, benefică sufletului occidental, obosit. E noapte. Mă trezesc în sunet de tobe, speriat. Cobor la parter. Nimeni. Pensiunea pare adormită. Respiră doar plantele. Tobele se aud mai tare, undeva, în apropiere. Pornesc după zgomotul lor și ajung printre arbori într-un loc puternic luminat. Sunt numai negri, care-și desăvârșesc ritualul voodoo. Cult originar din Dahomey, adus aici de negri, care

exaltă spiritul de luptă al celor căzuți în sclavie. Ceea ce văd nu este un simplu spectacol folcloric, menit turiștilor de duzină; e un cult tainic, desfășurat sub clarul de lună, într-un extaz colectiv. Nu fac nici o mișcare și privesc înmărmurit, tainicul ritual. Târziu, după ce s-a încheiat ceremonialul, mă desprind din ierburi și plec. Adorm chinuit, în ritmul sălbatec al dansurilor voodoo. Dimineață, pe cerul umed, haitian, se picta superb, gândul lui Dumnezeu, sub forma curcubeului.

Aventura panameză

Pentru ca plăcerea întâlnirii cu Mexicul să fie cât mai intensă, mi-am amânat contactul cu vechea lume a aztecilor și, în loc să merg pe o rută navală directă, am preferat trecerea prin canalul Panama, construcție impresionantă care sparge istmul pe o distanță de 75 km, având o adâncime de 9 metri. Acum cinci secole în urmă, mai precis în anul 1502, Cristofor Columb pleca spre Vest, traversând Atlanticul, în ce-a de-a patra sa călătorie. Misiunea lui era de a explora coastele Americii Centrale: Hondurasul, Nicaragua, Costa Rica, Panama. Avea la dispoziție patru nave și 150 de marinari. Ca de obicei, traversarea Atlanticului s-a vădit dificilă. Mai mult decât atât, navigatorul a fost obligat să stea o lungă perioadă de timp în Jamaica, acolo unde a eșuat, hrănindu-se cu speranța aflării unui drum spre Indii, trecând printr-un canal ce ar face legătura între Atlantic și Pacific, speranță alimentată și de legendele aborigenilor, care susțineau că acest lucru este posibil.

Columb a căutat trecerea prin istmul panamez cu înverșunare, dar s-a dovedit că ea nu se afla decât în ceea ce am putea numi noi mitologia locală a caraibilor. Teritoriul istmului panamez a avut o istorie nu tocmai liniștită, trecând, rând pe rând, prin diferite forme de dependență. Inițial, aflat sub stăpânire spaniolă, a făcut parte din Real Audencia de Panama (1538), apoi din Viceregatele Peru (1718) și Noua Grenadă (din 1751) pentru ca, târziu, în noiembrie 1821, sub imboldul mișcării de eliberare a coloniilor latine, condusă de „El Libertadores”, să-și proclame independența, însă ca parte componentă a Republicii Federative a Marii Columbii. În anul 1903 se va desprinde de Columbia în urma altei revoluții, proclamându-se republică independentă și nu întâmplător căci, în aceeași lună și același an – noiembrie, 1903 – guvernul noii republici va concesiona „pe veci” ocuparea și controlul regiunii unde se afla canalul interoceanic – a cărei construcție pornise sub îndrumarea vicontelui francez Ferdinand de Lesseps – încă din anul 1881, Statelor Unite ale Americii. Lesseps nu era nimeni altul decât celebrul personaj care a contribuit, decisiv, la deschiderea unui alt canal de importanță vitală pentru navigația mondială, dat în exploatare în 1869.

Tăierea istmului de Panama nu a fost un lucru ușor, întrucât sumele uriașe de bani necesare unei asemenea lucrări nu se puteau strânge într-un timp foarte scurt. S-au adăugat dificultățile ridicate de regiunea unde urma să se spargă istmul, căci, a face un canal fără ecluze, lung de 75 de km și adânc de 9 metri, trecând prin numeroase văi, peste pîntenul stâncos Obispo (care măsura 42 de metri), a străpunge lanțul Cordilierilor (care la Culebra măsura 100 de metri înălțime și câțiva kilometri lungime), a traversa mlaștinile și îndura climatul tropical de către muncitori și a face față apelor unui râuleț, aparent inofensiv în afara anotimpului ploios, dar deosebit de periculos în vremea ploilor, când ajungea să-și umfle apele la 12 metri înălțime, însemna consumarea unor acte de bravură din partea celor implicați în definitivarea acestui proiect.

Undeva, filosoful Immanuel Kant spunea că impresia sublimului este dată de faptul că natura nu poate fi egalată. Avea dreptate marele gânditor, dar numai în anumite limite date de spațiul și timpul istoric în care a trăit, căci privind azi realizările materiale ale omenirii, omul demonstrează că, în multe privințe a egalat și depășit natura. Canalul Panama este un exemplu tipic în acest sens, care demonstrează că piedicile materiale nu există. Fără îndoială, stăpânirea omului asupra naturii este doar una materială, nu și spirituală. Dominația asupra naturii se face

materialicește, modelând mai puțin frumos și infinit, mai puțin durabil decât aceasta. Canalul panamez arată cum omul este, totuși, inconștient de mărginirea în care se zbate și, tocmai de aceea nu-i poate păsa de acest lucru, ridicând și construind la nesfârșit, cu o înverșunare pe care o poți înțelege numai descifrând sensurile mitului lui Sisif. Canalul Panama funcționează de mai bine de un veac și prin el au trecut zeci de mii de nave, aflate sub diferite pavilioane, din diverse părți ale lumii. Aici este, astăzi, o altă lume. Panamezii înșiși nu mai sunt cei care erau acum mai bine de 500 de ani. Dacă, inițial, regiunea a fost locuită de un amestec al triburilor precolumbiene caraibe, maya și chibcha, astăzi locul aparține metișilor, negrilor, albilor, mulatrilor și precolumbienilor, aceștia din urmă constituind numai 8-10% din întreaga populație a Republicii Panama.

În republică se vorbește spaniola, iar din limbile vechi s-a mai păstrat doar chibcha. În schimb, în preajma canalului afli toate limbile pământului, căci marinarii întâlnești aici vin din cele mai neașteptate regiuni. Am rămas în Panama o săptămână, căci statul este, totuși, mic și foarte ușor de vizitat, dar majoritatea timpului mi-am petrecut-o în capitală, oraș fondat de spaniolul Arias Davilla la 1519 și incendiat în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, în urma cuceririi sale de către piratul Morgan.

Canalul Panama, concesionat S.U.A. (deși există un acord semnat în 1974 între S.U.A și Panama, pentru ca această importantă cale navală să redevină panameză 100%) înseamnă o importantă sursă de venituri pentru republică, economia dezvoltându-se puternic, fără accidente notabile, după 1881. Capitala a profitat și ea de prezența canalului și a ajuns astăzi să aibă unul din cele mai moderne și mari aeroporturi din lume – Tocumen – constituindu-se în principalul centru financiar-bancar, comercial, cultural al țării. Aici se află trei academii, între care Academia Națională de Științe, mai multe societăți științifice, șapte biblioteci, trei teatre, două universități etc. Avantajele naturale oferite de țărmurile crestate și adâncite sub forma unor golfuri, destul de numeroase, fac din regiune un loc primitiv pentru feluritele yachturi care tranzitează Marea Caraibilor spre Pacific, prin sau dinspre marele golf panamez. Pitorescul zonei este întregit de numeroasele insule, parte din ele nelocuite, refugii robinsoniene pentru omul modern dornic să se rupă de cotidianul stresant și să trăiască liniștea oferită de sălbăticia naturii. Pierdut prin pădurile de mahon, ciba, jobe, balsa, cedru spaniol, te poți aventura

adânc în hățișul vegetal, dar cu grija celui care este neînsoțit de ghizi, căci poți întâlni șerpi veninoși, iar în preajma apelor, crocodilii.

Țara îți oferă aceeași incursiune în timp pe care ai experimentat-o în toate insulele caraibiene, căci și aici contrastele îți sunt oferite de viața aproape nemodificată a locuitorilor băștinași, aparținând unor triburi ce se ocupă mai ales cu pescuitul în nemărginirea calmă a Pacificului, în paralel cu aceea specifică civilizației occidentale, dominată de clădirile ce amintesc de zgârie-norii și de tumultul specific unei capitale aglomerate, conectate permanent la ritmul trepidant al timpurilor moderne.

Niciodată nu mi-au plăcut despărțirile, mai cu seamă cele definitive, căci în despărțire există ceva fatal amintind, oarecum, de moarte, de veșnicia acesteia. Dacă aș fi un om, realmente religios, nu m-aș înspăimânta înaintea eternității întunericului, ci aș căuta alinare în lumina care s-ar ascunde dincolo de limita înțelegerii umane, într-un regat atotpromis muritorilor, de-a lungul miilor de ani, care ar fi, dacă ar exista... Pardesa, Nirvana, Shamballa...

Dar, poate că totul e o amăgire, poate că totul nu e decât dansul amețitor al Mayei, nemairămânându-ne la final, decât clipele mirifice trăite sub incidența luminii solare...

Mă aflu în Barbados de câteva ceasuri, numai, și locul mi se pare straniu, pentru simplul motiv că l-am aflat bântuit, anterior, de numeroase uragane devastatoare și, poate, pentru că insula aceasta punctează despărțirea mea de spațiul spiritual al araucilor amerindieni.

Am colindat, luni de-a rândul, apele caraibiene și insulele sale, însă niciodată, în nici-un loc, n-am observat mai bine ca în Barbados cum oamenii, casele, arborii sunt lipsiți de umbră, ca și cum soarele și timpul n-ar avea nici un efect asupra acestora. Totul se petrece, aici, sub semnul unei eternități stranii, situată în vecinătatea unui spațiu și a unei lumi paralele celei colindate până acum. Tremurul frunzelor și bătaia aripilor unor păsări luate de vânt, parcă n-ar avea loc, parcă nu s-ar susține cu argumentele fizicii newtoniene, totul desfășurându-se sub zodia imponderabilului, într-un ritm uluitor, nefiresc arealului cu care mă familiarizasem: uman, vegetal, faunistic, caracteristic numai lumii caraibiene. Și doar am văzut atâtea insule: Saba, Barbuda, Porto Rico, Saint Martin, Saint Eustatius, Los Hermanos, Islas de los Roques, Islas de Aves, Martinica, Dominica, Guadelupa... Numai aici, în Barbados, lucrurile par complet diferite lumii antileze. Poate că mă înșel; poate impresiile mele sunt rodul sentimentelor de tristețe și proastă melancolie ce se nasc în sufletul care știe că, foarte curând, va fi nevoit să se despartă de Caraibe. Poate numai simplul fapt că Barbados se află în largul Atlanticului, oarecum în afara spiritului antilez, având o formă ce amintește de Marea Britanie și unde peisajul urbanistic este aidoma celui din Regatul englez, te influențează într-atât, încât realizezi cum acest pământ, crescut din genunile oceanului, te pregătește pentru o nouă

aventură, pentru o nouă călătorie, spre Yucatan și apoi, de acolo, mai departe spre mirifica lume a continentului nord-american.

Barbados a fost numită astfel de spaniolii care au descoperit-o destul de târziu, poate și din cauza dimensiunilor sale extrem de reduse, precum și a delușoarelor, care nu o impun ochiului navigatorului, înălțate numai până la aproximativ trei sute de metri. Denumirea insulei, se pare, provine de la numeroșii smochini ale căror fructe au un aspect caraghios, „bărbos”, de aici... Barbados! Chiar dacă pământul a fost descoperit de spanioli, aceștia nu s-au obosit să-l colonizeze, lucru pe care-l vor împlini cu prisosință, la începutul veacului al XII-lea, englezii. Aceștia vor aduce aici negrii din Africa și se vor înstăpâni atât de bine, încât și azi, Barbados are aspectul vieții citadine și rurale britanice. În fapt, insulei i se mai spune și „Mica Britanie”, căci modul de viață și denumirile orașelor, arhitectura locului, nu diferă cu nimic de aceea din Regat. Astfel, capitala se numește Bridgetown, alte orașe mai populate fiind Newcastle și Speightown. Squarurile, barurile, cluburile, piețele sunt pur englezești. Casele sunt tipic englezești, nefirescul locului rezultând din efectul luminii tropicale zvârlite, din înalțuri, asupra spiritului britanic, obișnuit cu cețurile și atmosfera umedă a Londrei. Limba oficială este engleza, fabricile de uleiuri, rom, zahăr, siropuri sunt și ele tipic englezești. Aceasta însă nu poate constitui o deziluzie, (cel mult, o neașteptată surpriză!) decât numai pentru turistul care s-a obișnuit să colinde doar o lume tropicală și care, dintr-o dată, se lovește de o cu totul altă lume, transplantată tocmai din insulele britanice, la mii de kilometri, păstrând intacte rigoarea și rigiditatea specifică mentalității conservatoare engleze. Doar negrii din regiune „sparg” tiparele specifice „ceaiului englez”, prin manifestările lor zgomotoase și pline de culori vii, atunci când, în momente de liniște și sărbătoare, invadează străzile orașelor.

Barbados este o insulă dăruită cu numeroase ape dulci, încât te întrebi, pe bună dreptate, de unde pot ele proveni, căci, în jurul insulei, apele Atlanticului par a demonstra contrariul. Neștiute căi subterane alimentează lumea terestră a Barbadosului, cu cele mai multe și dulci izvoare întâlnite în toate insulele antileze! Nu este, acesta, un miracol?

Marile plantații se întind în sudul insulei, unde se cultivă tutun, indigo, trestie de zahăr. Căi ferate nu există, însă neajunsul e compensat cu o rețea densă de drumuri, care măsoară, aproximativ, 1200 de kilometri.

Dacă vrei să vezi cele mai numeroase și felurite păsări colibri, Barbados este locul cel mai potrivit.

Privesc de la terasa hotelului principal, situat în capitala țării – undeva în sud-vestul insulei, într-un adânc golf, adăpostit de uragane – întreaga panoramă: pădurile din vecinătate sunt pline de pamieri, arbori de pâine și tufe multicolore, despre care nu știu nimic, decât că bucură ochiul și simțurile nazale, căci seara mai ales, când adie briza, vine dinspre ieșirea golfului, către interior, un balsam miresmatic nemaiîntâlnit, menit să alunge insomniile. Undeva, în depărtare, un țipăt de mangustă, victorios, arată că a reușit în confruntarea cu vreo târâtoare dezgustătoare. Maimuțele se agită și ele, iar din orizontul, aparent calm, se ridică o pelerină neagră, întunecând soarele în apus. La radio se aude tot mai des cuvântul „storm”. Înțeleg că se apropie o furtună, prezență obișnuită în zonă. Cea mai cunoscută și devastatoare vizită de acest gen, a avut loc în Barbados în 1955. Atunci, de fapt, uraganul „Janet” a culcat totul la pământ: case, arbori seculari... Cobor la recepție și sunt îndrumat într-un loc sigur, la demisolul clădirii, acolo unde se aflau mai mulți turiști, consumând rom, whisky și cafea. Privim la televizor. Afară, zgomotele furtunii se întesc. Turiștii și personalul hotelului par impasibili. Se cântă și se joacă bridge. Privesc prin geamurile demisolului, bine protejate, ca niște hublouri ale unei nave rezistente, menită a înfrunta, nepăsătoare, dezlănțuirea potopului. Crengile zboară, aiurite, prin aerul îmbolnăvit de praf și cotropit, apoi, cu stropi grei de apă, uriași stropi, ce lovesc furios insula Barbados. E doar furtună. O simplă furtună, care se smulge ochilor mei uimiți, după o jumătate de ceas, undeva către cerul înalt, de acolo de unde a pornit. Ies din adăpost, în fața hotelului. Soarele râde printre nori, ca de o glumă bună. De cealaltă parte a insulei... curcubeul! Într-un squar, o maimuță rătăcită savurează o smochină pripășită aici, adusă de furtună. Țipă, în aer, păsări. Străzile se repopulează încet, iar Barbados revine la freamătul fără umbre, care este de obicei. Negrii zâmbesc, izbitor de alb. A mai trecut o vijelie și au scăpat cu toții, nevătămați. E prilej de bucurie, dar o bucurie temperată, așa cum numai la granița lumii antileze se poate întâlni. Pornesc liniștit, pe una din străzile capitalei. Voi începe vizita cu Muzeul de Istorie, dar fiind cu gândul la calda plajă a Maleconului, acolo unde fremătau, în aer, paradisiace parfumuri havaneze...

Între Caraibe și delta fluviului Orinoco

La 10 grade latitudine nordică și 60 de grade longitudine vestică se află Trinidad Tobago, stat format din cele două principale orașe ce-i dau denumirea: Trinidad, de peste 4.800 km pătrați și Tobago, 301 km pătrați. În alcătuirea sa insulară mai sunt cuprinse Huevo, Gasparee, Huevos, Chacachacare și Little Tobago.

Mă aflu în plină zonă tropicală, unde aerul umed își lasă amprenta peste plante, case, crestele munților în fiecare moment al zilei. Ajuns cu avionul în capitala Port of Spain, am hotărât să evit aglomerația specifică orașului cu mașinile sale numeroase, cu agitația stradală implicând mii de oameni grăbiți spre destinații necunoscute mie, dar pe care le pot bănuî. Închiriez un vas mic de pescuit care să mă poarte către Scarborough, cel mai important oraș al insulei Tobago. Căpitanul micului vas este un bărbat tânăr, oacheș, care vorbește o limbă ciudată, patois, fumează dintr-o pipă din lemn de mahon și, când nu trage fum adânc în pieptul său mare și bronzat, plescăie zgomotos frunze de betel. Ne înțelegem într-o engleză amestecată cu spaniola pe fondul limbii sale materne, dar nu uităm să apelăm și la semne.

Vaporașul se deplasează destul de încet, așa încât am timp să admir panorama ce mi se înfățișează privirii. Insulele Trinidad Tobago nu sunt departe de gura de vărsare a fluviului Orinoco, la doar 25 de km, acolo unde locul este denumit Gura Dragonului. Vâltoarea apelor și forța curenților din zonă l-au determinat pe Columb, în cea de-a treia călătorie a lui spre noul pământ, să boteze atât strâmtoarea cu pricina, cât și insula Trinidad, a cărei denumire înseamnă Sfânta Treime, inspirată fiind, probabil, de cele trei distincte înălțimi ale spinărilor munților, de până la o mie de metri, ce taie destul de ascuțit, aerul albastru al regiunii. Columb a coborât mult spre continentul sud-american, ajungând chiar în locul unde Orinoco își aduce prinosul de apă dulce, prin brațele deltei sale generoase. Marele navigator a avut inspirația să guste din apele mării și să constate că erau dulci, concluzionând că erau aduse de un mare râu, dintr-un mare pământ. De aceea l-a botezat Tiera Gracia. El atinsese gura cea mai nordică a lui Orinoco, dar timpul și țelul celei de-a treia călătorii nu i-au permis să exploreze și partea sudică a continentului. N-am avut vreme să mai cuget asupra aventurilor lui Columb, căci vaporașul acostă într-un golf liniștit al insulei Tobago, printre o multitudine de alte vase și iahturi superluxe. Plătesc și cobor. Cu bagajele în mâini, privesc în toate direcțiile, însă nu aștept prea mult, căci un boy, destul de tuciu, îmi face semne și mă îndeamnă să-l însoțesc, deoarece ar ști el un mijloc liniștit, comod, de transport. Nu mă înșală, căci în spatele docurilor sunt mai multe taxiuri, dar și trăsură, ca pe vremea ocupației engleze. Nu ezit și iau o trăsură, nu înainte de a-i arunca puștiiului câțiva cenți.

Direcția: Scarborough! Principalul oraș al insulei, unde mulți turiști se îndreaptă anual. Plouă, căci zona e renumită și prin acest fenomen ce face ca vegetația să fie de-a dreptul sufocantă, întrucât urcă pe străzi, pe zidurile clădirilor seculare, pe garduri, sub forma unor liane ce evadează de prin pădurile de palmieri, leandri, manglieri, chiparoși, orhidee, bambuși, arbori de pâine, cedri, tufe uriașe de trandafiri și ierburi înalte mătașoase. Circulă legenda că, dacă lași, seara, un obiect pe pământ, a doua zi îl afli acoperit de ierburi! Trăsura ocolește câteva vile și ajunge, după câteva minute bune de mers, în fața hotelului „Robinson Crusoe”. Este locul unde a călcat și celebra scriitoare Agatha Christie, care, impresionată de frumusețea locului, a plasat câteva din aventurile romanelor sale, cu renumitul Hercule Poirot, în Tobago. Dinspre vâle învecinate îmi ajung în nări parfumuri amestecate cu fructe tropicale: mandarine, portocale, dar și discrete miresme de meri, peri, bananieri,

căci pământul este unul cât se poate de generos aici, insula nefiind traversată niciodată de uragane devastatoare, lucru care nu mă face să mă mir de ce Alford afirma că romanul celebrului Daniel Defoe, și-ar fi găsit locul de desfășurare tocmai în Tobago.

Evident, a face speculații pe seama aceasta, a locului unde a stat două decenii Robinson Crosoe cu prietenul său Vineri, n-ar avea ca efect decât o discuție cu iz steril, dar nimeni nu poate nega că insula nu are toate acele condiții minunate descrise în roman, care te fac să îți dorești să devii naufragiat. În fine, hotelul nu se află în centrul orașului, ci undeva în vecinătatea sa, amplasat într-o vale sălbatică, unde stăpână este natura cu toate minunățiile sale. La recepția hotelului, tinere încântătoare îți zâmbesc creol și te invită în camerele de la etaj, răcoroase, primitive, albe. Room service-ul, nu trebuie să mai subliniez, funcționează ireproșabil. Nu mai am răbdare și, deși sunt obosit, fac rapid un duș apoi cobor în hall, unde găsesc un stand cu tot felul de obiecte specifice locului. Nu ezit și cumpăr o pălărie din fibre de bambus, aidoma celor purtate de colonialiștii vremurilor apuse. Apoi, neînsoțit de nici un ghid, pornesc în explorarea zonei ținând cont de avertismentele referitoare la animalele sălbatice, căci regiunea e plină de șerpi, crocodili, șopârle uriașe, pisici sălbatice. Nu mă înarmează decât cu un baston din bambus și întind pasul cu nădejde printre vilele răsărite miraculos pe versanți, asediate de arbori și flori multicolore. Urc treptat și fără să mă grăbesc, făcând popasuri cât mai îndelungi, hrănindu-mi ochiul și inima cu paleta culorilor revărsate de Dumnezeu peste omenire și gândesc că, totuși, viața este frumoasă. Nu am timp să cad în reverie, căci mă trezește un fâlfâit de aripi. Este al păsării paradis. Povestea ei, în această insulă? E simplă. În lume, această pasăre, care uimește prin colorit, se mai găsește în Noua Guinee. De acolo a fost adusă de un împătimit al vieții robinsoniene, William Ingram și aclimatizată în Little Tobago, o bucată de pământ înălțată la doar 30 de metri deasupra apelor, dar complet împădurită. Mă mir s-o văd aici, în Tobago, dar probabil că mai rățălesc și ele, iar faptul că am văzut o asemenea pasăre aici, și nu în Little Tobago, mi se pare, într-adevăr, o minune.

Nu mi-a trebuit mult să mă gândesc că ar fi bine să mă stabilesc pentru totdeauna în acest loc, cum a făcut Ingram, care a rămas în perfectă izolare cu familia sa, într-o casă necondiționată, adăpostită neajunsurilor lumii. Casa mai poate fi vizitată și azi de turiști. Pasărea a planat lin deasupra văii, cu penajul ei superb, mățos. Mă așez pe o

piatră clădită în marginile pământului și mestec frunzele de betel date de căpitanul vasului. În dreapta mea aud un fâlfâit de aripi, ca un zumzet și, când întorc privirea, ochii îmi cad pe cea mai mică pasăre: colibri. Parcă nu are aripi, așa cum stă decupată în aerul cald și umed, înfingându-și ciocul specializat în inima florilor și culegând nectarul lăsat aici de soarele generos. Pământul pe care calc a fost botezat, de altfel, de băștinași, IARE, adică pământul plin de colibri. Într-adevăr, aici sunt, poate, zeci de mii de asemenea exemplare, altă atracție turistică exploatată de localnici. Mă ridic și pornesc pe un povârniș, însoțit de sâsâiturile unor șerpi nevăzuți, către grota lui Robinson, căci managerii turismului local au știut să exploateze numele romanului creând și o peșteră botezată astfel, unde apele revărsate peste pereții calacaroși au compus stalactite și stalagmite, împreunate din loc în loc în coloane de palat, desăvârșit prin mână divină. Întâlnesc băștinași care trec spre plantațiile de trestie de zahăr cu coșuri mari în spinare, în vreme ce alții se îndreaptă spre cele de mandarine. Sunt fețe amestecate de metiși, africani, asiatici, europeni, creoli. Femeile sunt de o frumusețe deosebită, iar negrul pielii lor sănătoase parcă a fost scos din culoarea lacului de bitum ce tronează în Trinidad, unicat prin dimensiunile sale care măsoară, în perimetru, 5 km, coborând până la o adâncime de aproximativ 90 de metri. Sunt în deplin contrast cu cei aflați sub imperiul grijei de mâine...

Peru, țara cu cel mai mare lac din America de Sud

Cine nu și-l amintește pe celebrul și ambițiosul Phileas Fogg, gentlemanul englez, care-și pune la bătaie propria onoare și avere pentru

a susține un pariu, demn de a declanșa invidia semenilor, cu mai bine de un secol în urmă? A face înconjurul lumii în optzeci de zile reprezenta, în timpurile lui Jules Verne, o adevărată aventură și o serioasă piatră de încercare pentru temerari. Dar, așa cum bine-și aduc aminte aceia care i-au citit romanul marelui scriitor din Nantes, călătoria desfășurată pe oceanele, mările și continentele lumii se termină glorios, doar cu câteva secunde înainte de a bate gongul ora fatală, omul făcându-și apariția la clubul londonez, unde se pusese pariul, spunând marțial: „Iată-mă, domnilor, am sosit!” Departe de noi gândul de a încerca o așezare a scrierilor personale alături de cele ale lui Verne – inconștiența nu este o trăsătură ce ne-ar caracteriza! – însă am adus în prim-planul prezentării noastre, spiritul marelui călător Jules Verne, poate și pentru simplul motiv că, noi înșine am îndrăgit călătoria de la vârsta copilăriei, trăind, de pe atunci, nemaipomenitele aventuri alături de genialul scriitor francez. Urmând exemplul lui Phileas Fogg, ne-am propus un traseu, pe cât de anevoios, sperăm, pe atât de incitant, încercând să dăm ocol lumii, fie cu vaporul, fie cu avionul, până când vom ajunge din nou, acasă, în România.

Ținta călătoriei de azi este o țară sud-americană: Peru. Comiți cea mai mare greșală dacă, părăsind Japonia, ai urcat în avionul care deservește liniile sud-americane, pentru simplul motiv că pierzi mirifica traversare a Oceanului Pacific, pe care ți-ar fi oferit-o o croazieră cu vaporul. Cei care au renunțat la o călătorie rapidă, de doar câteva ceasuri, în favoarea uneia de câteva zile bune cu vaporul de pasageri, nu au avut decât de câștigat. Căci oceanul, în diferite momente ale sale, de dimineața și până seara, îți oferă cele mai superbe răsărituri și apusuri de soare, în vreme ce delfinii taie apa înaintea vasului, cu viteze uluitoare, ca niște adevărați stăpâni ai nesfârșitului lichid albastru-verzui, prizonier între cer și pământ.

Dar ținta călătoriei este Peru, locul în care s-au așezat europenii, distrugând mare parte a civilizației incașe. Situată pe coasta vestică a Americii de Sud, Republica Peru are o largă ieșire la Pacific, având porturi importante cum sunt San Nicolas, Pisco, Callao. În acesta din urmă ajunge vaporul, iar tu cobori ca orice turist, trecând prin serviciile firești de vamă și căutând apoi, hotelul de două stele pe care abia ți l-ai putut permite. Știi că ești în țara cu cel mai mare lac din America de Sud, care de mic ți-a stârnit, la orele de geografie, prin denumirea lui, râsul: Titicaca, deopotrivă și cel mai înalt lac navigabil din lume, căci altitudinea la care este situat măsoară peste 3.800 de metri. Lași la o parte

toate frustrările specifice europeanului și iei un taxi galben, care te poartă în mare viteză pe străzile orașului portuar, lăsându-te în fața hotelului cu nume hispanic: San Huan. Personal amabil și camere curate. Obosit, îți faci un duș și adormi. A doua zi, ai parte de un răsărit nefiresc, deoarece lumina trecută prin apele oceanului a împrumutat culoarea sa verzie, lovind crestele munților Anzi, scufundați cu tâmplele lor albe în neantul transcendent al văzduhului nelimitat. Pe creste bănuiești, adormite, în somnul lor secular, statuetele zeităților incașe, pe care abia aștepti să le vezi, acolo, la ele acasă, în încremenirea lor atemporală. Natura se realizează desăvârșindu-se ca formă în cântecul de piatră cioplită cu măiestria uluitoare specifică meșterilor locali. Cobori în fața hotelului, acolo unde călăuze numeroase își oferă serviciile turiștilor, dornici de a porni în marea aventură a trecerii prin Anzii provocatori. Te înțelegeți cu unul din ei și pornești, mai întâi cu o mașină, apoi cu trenul, și în cele din urmă pe jos, căci drumul nu mai este accesibil decât pasului comun. Pământul peruan are ceva specific, iar acest lucru îl simți când traversezi, gâfâind, peisajul montan.

È un lucru aparte, pe care îl bănuiești din clipa în care ai pășit aici, căci, ecologic vorbind, ți se arată ca fiind cel mai impropriu instalării așezărilor omenești. Dacă pe coaste domnește deșertul, în podișurile foarte înalte, clima este rece și uscată. Populația de aici, însă, a dovedit că poate trăi și în asemenea condiții, creând o civilizație perenă, smulgând mediului surplusul necesar extinderii și înfloririi. Pe coastă s-a trecut la practicarea agriculturii, întrebuițându-se intens sistemul de irigații, platourile înalte folosind, și ele, drept regiuni favorabile cultivării anumitor soiuri de plante. În ciuda teritoriului brăzdat de căi prăpăstioase, a enormelor diferențe de temperatură, altitudine și vegetație, ești surprins de continuum-ul civilizației din regiune. Viața este prezentă, uimindu-te, în cele mai înalte locuri: în vestitele puna (stepe înalte, reci și uscate, unde cresc lamele albe), dar și în anumite locuri, mai ales înspre sud, unde nutrețul își face simțită prezența, servind drept hrană dobitoacelor: sunt gustoasele fire de iarbă, ichu, udate de ploile care țin, uneori, trei luni de zile. Tot aici, alături de lamă, vei vedea alpaca, trecând grațios printre arborii rari. Mergând pe linia vestică, spre nordul țării, văile devin tot mai adânci, transformându-se în canioane, permițând deșertului să urce până la 1500 de metri, așa cum se întâmplă de-a lungul râului Mantaro, ori chiar mai sus, până la două mii de metri, în valea Apurimacului, la nord de Cuzco. Dincolo de acestea, e zona

andină, numită sierra. Aici sunt marile aglomerări de populație, cunoscute dintotdeauna, căci regiunea e propice cartofului, plantelor quinoa și oca.

Ca peste tot în lume, constai că marile civilizații s-au dezvoltat, fie de-a lungul unui fluviu, fie a unei văi înfloritoare, așa cum este valea Cuzco, centrul cultural major al Republicii Peru. Este o regiune favorizată de Dumnezeu, datorită văii fertile Vilcanota-Urubamba și a pampasului Anta, care compun o zonă fertilă ce beneficiază de ploile atrase de pădurile din răsărit, ca și din apele scurse, urmare a topirii zăpezilor din lanțul Vilcambamba. Mulți vorbesc, în jurul tău, despre fertilitatea văii Salamanca, din sudul statului, și înțelegi în glasul lor un anume soi de regret, dar tu nu ai venit aici pentru a pierde vremea, căci dorința ta este de a ajunge sus, în Anzi, acolo, la Machu Picchu.

Însă drumul până acolo înseamnă zile întregi de urcuș; de aceea, nu scapi ocazia de a vizita, în primul rând, Cuzco, oraș unde mai stau măturie vechile ziduri de piatră construite de incași. Vezi Templul Soarelui, cu o poartă trapezoidală impresionantă, fiind denumită, în limbajul autohton, Corincancha; tot aici, te plimbi pe străzile din piatră cioplită, protejate de ziduri ciclopice, în care blocurile masive din stâncă sunt îmbinate perfect, așa cum se întâmplă și la Huanuco Pampas.

Vizitezi reședința regală a demnitarilor incași și nu te poți abține să nu exclami, admirativ, atunci când observi edificiul unei băi princiere la o asemenea altitudine. Totul este făcut în și din piatră, iar la Machu Picchu, terasele care înconjoară lumea respectivă, sunt și ele proptite cu piatră, în vreme ce pe suprafața lor se practică agricultura! Exemplu pentru nevolnici. Străbați Anzii și constai că sunt bogați în micacee și alte roci mai vechi, acoperite de porfir. Te afli în Paramo del Assuay, regiune prin care ești obligat să treci, dacă vrei să ajungi în Riobamba la Cuenca, acolo unde, în localitatea Loxa, te va izbi multitudinea arborilor de chinină, pierduți albastru în ceața orizontului. Acoperi cu pași obosiți, zone înalte, de peste 3-4000 de metri, unde, totuși, întâlnești cărări din piatră, tăiate în stâncă, făcute numai pentru a urca individual. Există însă și drumuri, cum este acela ce duce spre Caxamarca, tot din piatră, de-a lungul căruia poți vizita ruinele palatului lui Inca Tupaynpangi. Ai văzut atâta piatră, că aproape te-ai săturat, însă nu poți nega măiestria meșterilor locului care au cioplit în cele mai dure roci, ziduri, fortificații, nișe etc.

Admiri resturile arhitecturii incașe pe crestele Cordilierilor, de la Cuzco și până la Cayamba, toate relevând același caracter compus din: simplitate, soliditate, simetrie. Măiestria cioplitorilor în piatră, se relevă, o dată în plus, în cazul cetății Canar, acolo unde porfirul utilizat la ridicarea edificiului paralelipipedic, nu se știe unde și cum i se realizează îmbinarea, rosturile fiind imperceptibile ochiului neavizat. E un fel de cioplire pe care italienii o numesc bugnato, dând o mare asemănare zidurilor peruviene cu cele de la Roma. Marele drum al lui Inca este încă util și foarte bine păstrat, mai ales între Chulucanas, Guamani și Sagique.

Thailanda – patria surâsului

Călătoriile au presupus, dintotdeauna, ideea de aventură. A pleca spre țărâmurî necunoscute, înseamnă, încă din Antichitate, asumarea unor riscuri, dar în același timp și plăcerea descoperirilor altor civilizații.

Antichitatea și-a avut marii săi călători care erau, nu doar simpli observatori ai spațiilor traversate, fie cu piciorul, fie cu corabia, ci și cercetători ce lăsau, ulterior, cărți bine scrise, documentate, utile astăzi istoricilor, lingviștilor, etnografilor etc. Regretul celor de azi care studiază cărțile unor mari nume ca Herodot, spre exemplu, ori Diodor Sicilianul, se leagă de faptul că, parte din scrieri au fost pierdute, ori păstrate fragmentar, iar cele care au reușit să supraviețuiască timpului prezintă informații ce se opresc la anumite granițe ale cunoașterii, dincolo de acestea oferindu-se mituri și legende, povestiri fabuloase așa cum, de exemplu, sunt cele privind lumea amazoanelor ori a hyperboreenilor.

Perioada medieavală nu este lipsită, nici ea, de mari călători și călătorii, cunoscuți fiind venețianul Marco Polo – ajuns până la Beijing – drumul de întoarcere consumându-și-l prin Ceylon și Persia. Rezultatul a fost celebra, de acum, „Carte a minunilor lumii”. Înaintea sa, însă, ajunsese în fabuloasa lume orientală care atrăgea, aidaoma unui miraj, pe occidentali, Pian di Carpine, trimis la Karakorum, în inima Asiei de însuși șeful Bisericii Catolice, în scopuri dipomatice. Explorarea Indiei și însemnările cu privire la acest teritoriu vast au reprezentat o provocare pentru rusul Afanasi Nikitin care a și scris, apoi, cartea „Călătorie peste

trei mări"...Urmăm modești și cu mijloace moderne îndemnul mai vechi la călătorie, explorare, aventură...

Vechiul Siam ni se descoperă în fața ochilor prin tot ceea ce ascunde azi și dintotdeauna: oameni, zei, case plutitoare, palate regești, meșteșuguri unicat, serbări ale apelor, închinat lui Buddha, căutători de comori în adâncul apelor, ferme specializate în creșterea șerpilor și a crocodililor, lumea specifică prostituatelor etc.

Thailanda înseamnă „Țara liberă”, nume deloc întâmplător, deoarece nu a cunoscut niciodată, de-a lungul timpului, cucerirea europeană. De ce, atunci, autoarea i-a spus „Țara surâsului”? Foarte simplu, întrucât, aici, toți oamenii te întâmpină cu un surâs deschis, cu veselie, de parcă te-ar ști dintotdeauna. Înțelepciunea locului afirmă că, dacă surâzi ești frumos, iar acesta nu poate fi decât cel mai frumos compliment care se poate adresa cuiva. Așadar, a spune „Khao yim maak”, respectiv „Cât de mult râdeți!”, înseamnă cel mai înalt compliment care se poate adresa unei persoane. Parcă desprinsă din poveștile arabe ale Șeherezadei, Thailanda seduce de la prima vizită pe care o faci, prin orașele sale care devin peste noapte ultramoderne, prin templele aurite, prin elefanții trecuți în rândul zeilor, prin credința în existența duhurilor bune și rele ce ar băntui străzile la ceasuri de mare taină, prin muzeele ale căror exponate nu se pot evalua în termenii obișnuiți, prin, în fine!, însăși „Veneția Orientului”, Bangkok-ul, celebra metropolă asiatică.

Poarta de intrare în această țară este Aeroportul Don Muang, cu o capacitate uriașă, căci zilnic tranzitează aerogara 20.000 de oameni – aproximativ șase milioane pe an. Capitala este aglomerată din cauza a peste 2,5 milioane de autoturisme care circulă într-un oraș unde aerul pare cețos din pricina smogului creat. Se spune că, în orele de maximă circulație, într-o oră nu poți face cu mașina mai mult de trei kilometri, ceea ce înseamnă că, mai repede te deplasezi pe jos. Interesant și inventiv, totodată, este W.C.-ul amplasat în interiorul unor mașini, căci aglomerația este atât de mare, încât, Doamne ferește! nu mai ai unde și nici cum să-ți satisfaci necesitățile fiziologice. Guvernul thailandez lucrează asupra unor soluții radicale menite să decongestioneze, un trafic care se aglomerează de la un an la altul.

Printre mașinile luxoase poți observa și tradiționalul mijloc de deplasare oriental, denumit aici Tuk-Tuk și care nu este altceva decât o ricșă-triclu. Haosul este amețitor, iar în zonele imposibile, pietonii sunt

invitați să treacă peste străzi folosind pasajele aeriene căci, a traversa strada, așa cum se întâmplă la noi, este un lucru de domeniul visului. După câteva zile de ședere aici, tu, ca occidental, te obișnuiești cu zgomotul infernal, aglomerația și căldura zilei și pornești în explorarea capitalei.

Rămâi surprins că, în vecinătatea Palatului Regal există străzi ce amintesc de mahalalele Bucureștilor de altădată, diferența dând-o aerul greu de respirat și metodele de lucru ale băștinașilor, de-a dreptul șocante care, spre exemplu, nu ezită să iasă în stradă, acolo unde nu circulă autoturisme, pentru a-și amplasa mașinile de cusut și a lucra la zeci de grade celsius, fără să se sinchisească! Este firesc, atunci, ca într-o asemenea țară, unde căldura depășește cotele suportabile, să existe un ritual specific, închinat apei, elementul primordial al vieții. El se numește Songkran și se realizează în speranța că, în anotimpul ploilor, musonul să fie bogat, iar recolta, la rândul ei, să mulțumească thailandezii. Este de ajuns o săptămână, pentru a vedea, în mod fugitiv, capitala Thailandei. Fără îndoială că, despre „Țara liberă” se pot spune multe lucruri, neavând pretenția că pot fi cuprinse într-o carte, darămite într-un text de dimensiuni reduse.

Țară prin excelență religioasă, Thailanda se înscrie în rândul celor care cuprind religia budhistă, în forma sa mahayanică, iar templele stau mărturie în acest sens. Zilnic poți vedea aici oameni săraci, care nu ezită în a-și sacrifica ultimii lor bănuți pentru a cumpăra foite de aur, ce vor fi așezate pe statuile lui Buddha, ghirlande de flori și fructe, menite aceluiași zeu, nuferi și bețișoare parfumate, pentru gandharvașii ce străjuiesc asupra noastră în timpul zilei, mici zeități care se hrănesc cu parfumul rezultat din arderea lemnului de santal, trandafir sau iasomie.

În Bangkok poți vizita, între Templul Brahman și Wat Suthat, la sud de clădirea primăriei, celebrul Sao Ching Cha „Marele Leagăn” unde avea loc, înainte de al doilea Război Mondial, ceremonia orezului în rit brahmanic, dedicată cunoscutului zeu Shiva. Cu privire la acest ritual circulă diverse legende, noi oprindu-ne doar asupra uneia. Se spune că Shiva, aflat în împărăția sa celestă, obișnuia să se dea în leagăn cu zeița Uma, de care îl legau puternicele sentimente ale iubirii. Dorind să-i demonstreze cât de puternic este, a împins leagănul atât de tare încât toți norii s-au speriat, revărsând asupra omenirii un adevărat potop. Ritualul era, astfel, legat de îmbunarea lui Shiva, care putea să dea recolte bogate și, deci, un an fertil muritorilor de rând.

Thailanda este locul unde poți vizita grădina templului Erawan, acolo unde ai șansa admirării delicatelor dansatoare Lakhon Chatri,acompaniate de tradiționala orchestră Phipat. Trebuie să ai, nu doar mult talent ci, și multă grație, înțelepciune, memorie fantastică pentru a reține și a reda corect, cât mai sensibil, expresiv, cele 560 de mișcări ale degetelor, mâinilor și brațelor, precum și cele 84 de poziții diferite ale ochilor. Toate fac parte din specificul dansului „thai”.

Atracția cea mare a Bangkok-lui rămâne, totuși Palatul Regal și Wat Phra Keo, acolo unde poți admira celebrii Yaksha cu figuri înspăimântătoare care păzesc porțile lăcașului sfânt, unii dintre ei auriți așa cum este și păzitoarea înțelepciunii, Kinnari, ce apără prețioasa comoară îngropată la rădăcina pomului cunoașterii din Wat Phra Keo.

Buddha de Smaragd, cea mai prețioasă statueta de aici, este păzită cu strășnicie, căci, se crede că de soarta sa se leagă cea a națiunii. Sideful, argintul, porțelanul diferit colorat și pietrele semiprețioase întregesc imaginea de la Wat Phra Keo. Nici biblioteca Ho Monthiem Dharma, nu a scăpat fără a i se oferi o poartă sculptată, bogat aurită. Grădina palatului impresionează prin bonsaii ce străjuiesc aleile pe unde trece, uneori, cortegiul ceremoniei funerare regale. Nimeni nu poate fi indiferent față de masiva statuie din aur, care cântărește cinci mii și cinci sute de kilograme, aflată tot aici, în capitală, la Wat Traimitr, care împlinește galeria celor 394 de statui reprezentându-l pe același Buddha, la Wat Po. Aurul este metalul prețios abundent în această țară, căci templele și statuile sunt din aur masiv, dar el nu are aceeași semnificație întâlnită la occidentali. Arhitectura clasică thailandeză se poate admira în Palatul de vară Bang Pa, cu precădere în Pavilionul Apelor, iar cel mai reprezentativ templu pentru spiritul thailandez îl vei putea întâlni în prima capitală a acestei țări: Sukhotai-Phra Sri Maha That.

Tărâmul Ofirului, Chivotul și continentul american

„Nimic nu este absolut în lumea aceasta, totul este relativ”, erau cuvintele marelui doctrinar Siddharta Gautama – „Buddha” – care ajungea la un asemenea adevăr prin concentrare și meditație profundă, acum mai bine de două milenii în urmă. Adevărul spuselor sale avea să fie demonstrat științific de către Albert Einstein, părintele teoriei

relativității. Deși demonstrația a fost solid fundamentată, acceptată de pleiada filosofilor și oamenilor de știință, n-a putut zdruncina adevărurile învechite ale lumii, care s-au încăpățânat să rămână între limitele unei anumite cunoașteri, cu un înalt grad de suficiență.

Într-o asemenea ecuație, problematizată de mulți alții înaintea noastră, s-a reactualizat – de câțva timp – chestiunea (re)descoperirii Noii Lumi, de către celebrul navigator Cristofor Columb. Problema devine interesantă, mai cu seamă că ar putea oferi indicii referitoare la existența Chivotului – considerat, azi, a fi păstrat în Etiopia. Columb a fost perceput, multă vreme, drept primul european care a atins țărmurile Americii. A venit, însă, descoperirea uluitoare cum că, de fapt, vikingii din vremea lui Erik cel Roșu – cu aproximativ 500 de ani înaintea lui Columb – au ajuns în America de Nord, trecând Atlanticul, atingând regiunea de est a Canadei de azi coborând, ulterior, chiar în America Centrală. Fapta vikingilor a căzut probabil, în uitare, așa încât, atunci când Columb ajungea în America, în 1492 – iar Vespucci își dădea seama, ulterior, că genovezul atinsese, în fapt, un alt continent, desigur nu cel asiatic – omenirea îl oficializa drept „descoperitorul” Noii Lumi pe același Cristofor Columb. Memoria colectivă se îmbogățește cu un nou adevăr, dar, după cum vom vedea, unul relativ, căci azi se știe cu exactitate, că pământul atins de Columb – departe de a mai fi considerat o surpriză geografică – fusese, cu mult timp înaintea sa, vizitat de fenicieni, cartaginezi, celți, vikingi...

Vom arăta mai departe care sunt urmele trecerii popoarelor antichității peste Atlantic și ajungerea lor în America pornind de la argumentele biblice: „N-a mai venit niciodată în urmă atâta abundență de mirodenii câte a dat împărăteasa din Seba împăratului Solomon. Și flota lui Hiram, care a adus aur din Ofir, a adus din Ofir și lemn de santal în foarte mare abundență și pietre scumpe” (Împărați, 9,10, cap.9.27), iar în altă parte: „Căci împăratul avea flote din Tarsis cu ale lui Hiram; și flota din Tarsis venea la fiecare trei ani, aducând aur și argint, fildeș, maimuțe, păuni”. (Gen.10.4.2. Cron. 20.36). Se știe că „împărăteasa din Seba” l-a vizitat pe Solomon pentru a-i pune la încercare înțelepciunea. Legenda spune, însă, că lucrurile au evoluat și în alt sens, „împărăteasa” rămânând grea și dând naștere unui fiu care, mai târziu, s-a întors la curtea lui Solomon furându-i lucrul său cel mai de preț: Chivotul. Realizat din lemn de salcâm și poleit cu aur, Chivotul deținea puteri supranaturale și ascundea legile lui Moise. Hiram I, cel pomenit de Biblie, era un un

puternic rege fenician care conducea orașul Tyr, fiind aliatul lui Solomon. El deținea o flotă impresionantă, ce servea aducerii aurului din țara Ofirului la curtea lui Solomon. Locul pornirii către Ofir se făcea, de undeva, din Marea Roșie, lucru care presupunea ocolirea Africii.

Revenind în zilele noastre, să notăm, aproape telegrafic, descoperirile uimitoare realizate pe continentul american care fac legătura cu pasajele biblice citate mai sus: recent, nu departe de New Mexico, arheologii scoteau la lumină un uriaș bolovan pe care se aflau gravate cele 10 porunci ale lui Moise.

Scrise în ebraică!

Profesorul din cadrul Univ. Brandeis (Boston) – Cyrus Gordon – a afirmat că scrierea este autentică, ea datând cu mult înaintea sosirii lui Columb în regiune! În decembrie, 1989, exploratorul american Gene Savoy descoperea niște inscripții, în munții Anzi (Peru) scrise cu semne care semănau izbitor celor feniciene și ebraice. (Cele mai vechi inscripții ebraice în alfabet fenician datează din sec. al X-lea î.H.).

Alte descoperiri s-au realizat în statul Georgia, de către dr. Joe Mohan; e vorba de plăci cu scriere amintind-o pe cea cuneiformă. Profesorul de limbi semitice, de la Univ. din Praga, Stanislav Segert a stabilit că inscripțiile aparțin scrierii minoice din secolul al II-lea î.H. Precizarea lui Segert ne-a readus în memorie o mai veche descoperire, din 1968; e vorba de o piatră cu scriere interesantă, care s-a dovedit – după cercetările aceluiași Cyrus Gordon – a fi minoică: „Linearul A” într-o anumită proporție și miceniană „Linearul B”, în rest. În afara ineditului fapt, importanța lor privește contribuția în demersul descifrării scrierii mediteraneene, dar și a demonstrării prezenței europenilor pe tărâmul american, cu foarte mult timp înaintea lui Columb! O descoperire și mai veche, dar uluitoare – poate prin însuși faptul că a fost involuntară – a realizat-o un sclav, în anul 1872, pe moșia latifundiarului brazilian Joaquim Alves de Costa, statul Paraíba, Brazilia.

O piatră cu inscripții ciudate a ajuns – din mâinile sclavului care a descoperit-o în jungla braziliană – în cele ale stăpânului, iar mai apoi în ale directorului Muzeului Național, Ladislau Netto. Păstrată aici, o vreme, piatra va intra în atenția profesorului Jules Piccus de la facultatea de limbi romanice, Univ. Massachussets, în 1966, care la rândul lui i-o va înmâna aceluiași renumit Cyrus Gordon. Stupoare! Inscripția aflată în Paraíba era similară cu oricare inscripție feniciană, atât în ceea ce privește nuanțele lingvistice, cât și accentele. Tradusă, ea cuprindea următoarele:

„Suntem sidonieni (deci, din celebrul oraș Sydon, n.ns!) și canaanii din orașul regelui M. Am ajuns, purtând obiectul sacru, pe aceste țărături depărtate, în țara munților (să fie vorba de Peru? n.ns.); am sacrificat un tânăr cerului în al 19-lea an al puternicului rege Hiram (adică anul 950 î.H., n.ns.) și ne-am îmbarcat din Ezion, în Marea Roșie. Am voiajat cu zece nave și am mers în jurul (Africii, Americii de Sud? n.ns.) timp de doi ani de zile. Apoi am fost separați de mâna lui Baal (zeul, n.ns!) și nu am mai avut companioni. Așa am ajuns aici, 12 bărbați și trei femei, la Noul Țărm. Sunt un amiral care vrea să fugă? Nu! Fie ca zeii și zeițele să ne sprijine”.

Dacă legenda privind furtul Chivotului de către posibilul fiu apărut în urma legăturii Solomon – „împărăteasa din Seba” pornește de la un firav adevăr, iar fenicienii sunt cei care traversează regulat Atlanticul pentru a ajunge în Ofir – țară detectată de mulți savanți ca fiind Peru – e posibil ca „obiectul sacru” purtat de sidonieni să fie chiar Chivotul?

Inscripțiile descoperite în apropiere de New Mexico, scrise în ebraică – și care s-au devedit a fi legile lui Moise – numeroasele obiceiuri creștinești, prezente și azi în rândul aborigenilor denumiți impropriu „indieni”, să fie tot atâtea elemente care să ateste trecerea Chivotului și chiar rămânerea sa pe pământ american, într-un loc știut doar de călătorii antichității?

Faptul că pământul american nu era o enigmă pentru antici o demonstrează și celebrele hărți (re)întocmite acum aproximativ jumătate de mileniu în urmă, de Piri Reis, (în 1513), Reinel Chart (în 1610), Hadji Ahmed (în 1559), unde se arată nu numai țărmurile Americii de Nord și de Sud, ci și imagini ale Oc. Indian, coastelor Australiei, insulelor Caroline din Pacific, cuprinzând latitudini și longitudini similare celor din zilele noastre.

Uimitor în cazul hărții lui Hadji este faptul că istmul care lega Siberia de Alaska există, or, se știe, acesta dispăruse în era cuaternară! Ce se poate înțelege de aici? Că hărțile arabilor sunt copii târzii realizate, mai mult ca sigur, după vechile hărți ce-au supraviețuit miraculos incendiului Bibliotecii din Alexandria – despre care se știe că nu a ars integral. Să ne mai mire faptul că, doar la aproximativ trei decenii după Columb, F. Magellan făcea înconjurul lumii, expediția sa terminându-și lungul traseu după trei ani, așa cum scrie și în Biblie că făceau corăbiile lui Hiram ce soseau încărcate cu aur din țara Ofirului?

Hărțile menționate mai sus șochează și prin faptul că prezintă țărmurile Antarcticii. Nu mai pomenim și de harta lui Oronteus Finaeus (din 1532)

care arată Antarctica în întregime! Toate elementele expuse până aici demonstrează că omenirea n-a fost decât, arareori, prizoniera propriilor frici, în restul timpului colindând mările și oceanele lumii. Faptul că bogata țară a Ofirului – menționată în Biblie – poate fi amplasată în America de Sud, în Peru, nu mai poate părea un lucru fantastic, știut fiind că regiunea a uimit prin aurul cărat de aici, ani de-a rândul, de conquistadorii care au umplut vistierile spaniole. Pe de altă parte, renumitele Temple ale Soarelui și Lunii din Cuzco – acolo unde pereții erau făcuți din aur, respectiv argint, capelele din jur fiind poleite cu aceleași metale de preț, în vreme ce în interior, animalele, plantele erau și ele realizate din aur masiv – ne poartă cu gândul la nu mai puțin monumentalul Templu al lui Solomon, replică peste spațiu și timp la adresa aceluia situat pe tărâm american.

Din Ofir, ajungeau la Solomon, într-un singur an, 44 tone de aur, comuniunea dintre cele două lumi, aparent depărtate, realizându-se și în acest plan. Se ridică, totuși, o întrebare: dacă America era cunoscută încă din antichitate, probabil explorată în detaliu – dovadă hărțile menționate mai sus – de către o civilizație mondială pre-atlantică, de ce nu a intrat ea, de atunci, în circuitul planetar?

Răspunsul ar putea fi unul simplu: America a contat în circuitul intercontinental abia în momentul în care Lumea Veche a avut nevoie de resursele ei și a trebuit, concomitent, să exporte în acel spațiu, ceea ce ea însăși nu mai putea resorbi cu un satisfăcător profit.

Lumea secretă a Tibetului

Învăluită în mister, lumea Tibetului a fascinat dintotdeauna ființa dornică de cunoaștere a celui situat în profunzimea lucrurilor, atrăgând numeroși aventurieri ai spiritului, dar și învățați renumiți, spre a-i cerceta adâncurile tainice, a-i surprinde manifestările subtile, adeseori dificil de exprimat. Edwin Bernbaum, profesor al Universității Berkeley – California – specializat în religii – a traversat întreaga lume, din Tibet și până în Peru, atingând toate vârfurile montane importante, pentru a emite teoria conform căreia zonele înalte, rarefiate, ale omenirii sunt propice meditațiilor ce depășesc stadiul obișnuitului, experiențele sale adunându-se în diverse cărți, cea mai importantă fiind „The way to Shamballa” – un tratat asupra miturilor și legendelor care au supraviețuit în văile ascunse ale Tibetului.

Alexandra David Neel, cercetătoare cunoscută a lumii tibetane – care și-a petrecut bună parte din viață în Tibet – recunoaște dificultatea demersului întreprins în maniera lui Bernbaum, de aflare a „Secretului” – bine păzit, milenii de-a rândul, de către tibetani – dificultate amplificată azi, mai mult ca niciodată, din cauza noii organizări a țărilor din Asia Centrală, unde activitatea zgomotoasă a lumii contemporane a bulversat tăcerea înaltă din preajma grotelor schimnicilor scufundați în meditație. Ba, mai mult decât atât, filosofii Tibetului – o dată cu apariția civilizației zilelor noastre, s-au risipit – așa încât căutarea și descoperirea lor reprezintă o adevărată piatră de încercare pentru aceia care doresc să-i afle, probabil, neschimbați de viața trepidantă, modernă. Lamaseriile din

Tibet, astăzi, nu mai seamănă cu acelea din trecut, bună parte din ele adaptându-se vieții cotidiene ba, mai mult decât atât, utilizând calculatorul și deschizându-și propriile site-uri pe Internet! Cu toate acestea, Bernbaum și Neel, dar și Lobsang Rampa spun că au întâlnit în peregrinările lor, ca și în lungile perioade de ședere petrecute în Kangchejunga, Everest, Hindu Kush, Pamir, Khumbila, Kailas, Nanda Devi, Annapurna, Machapuchare, acei maestri spirituali demni de toată încrederea, care le-ar fi destăinuit secretele lumii tibetane.

Ideea, conform căreia lumea a avut dintotdeauna „centre spirituale înalte” care au guvernat-o, pornește încă din antichitate. Multe centre de „gravitație spirituală”, situate în diverse regiuni ale planetei noastre, din Tibet și până în Egipt, iar de aici mai departe, până în Peru, susțin aserțiunea conform căreia „știința omenirii”, camuflată în piramidele din Egipt, Lumea Aztecă ori Mayașă, s-a perpetuat în anumite condiții, fiind preluată și transmisă până în contemporaneitate încifrat, capabili în decodarea „cunoștințelor oculte” fiind anumite persoane, numite „lama”, „guru”, „mari preoți” etc. Nu e mai puțin adevărat, că antichitatea însăși ne-a transmis adevăruri legate de munți sacri și influența acestora asupra evoluției spirituale a omenirii, piramidele egiptene, templele înalte – aidoma celor de la Borobudur sau din India de Nord – nefiind altceva, în acest context, decât replica simbolică, artificială, dar investită cu aceleași puteri sacre, a munților naturali din care s-au retras anumite popoare la un moment dat, alegându-și spre viațuire zone mult mai joase, precum câmpia, sau chiar arealul vitreg al deșertului.

Se pare că „marele secret” al Tibetului îl reprezintă învățăturile privind lumea Shamballei. Aceasta e „țara” misterioasă unde s-ar fi creat și păstrat cartea sistemului tantric, numită „Kalacakra-tantra”. Numeroase controverse gravitează în jurul subiectului, existând voci care susțin că Shamballa ar fi existat realmente, undeva, în regiunea Khotanului, în Bactria sau Asia Centrală, în vreme ce alții afirmă că este o eroare să vezi în ea un tărâm pur geografic, atât timp cât el nu există decât ca unul de sorginte mitică.

Kalacakra a ajuns în Tibet în secolul al XI-lea. Ea conține clare previziuni asupra destinului omenirii, între care, cel puțin unul dintre ele s-a împlinit: invazia Chinei asupra Tibetului, concomitent cu pericolul pierderii identității civilizației lhasiene! Cert este că doctrina, precum și istoria întregului sistem Kalacakra sunt puțin studiate azi, probabil și din

cauza accesului limitat la resursele acestei relativ noi școli de gândire, ori a limbii în care sunt redactate textele respective.

Misticismul tibetan – greu de înțeles occidentalilor – a propus ca noutate conceptul „Shamballei”. În tibetană i se spune „bde byung”: ”sursa fericirii”. Ideea că Shamballa se găsește dincolo de lumea concretă, fizică, ruptă de patologia deviată a societății umane, este pusă în legătură cu impulsul subconștient al insului – reperat și în conștientul colectiv – de a ajunge, o dată și o dată, să se identifice ființei de dinaintea căderii din Paradis (să nu uităm, pardeșa=paradis, este de origine sanskrită, deci indiană!).

„Ajungerea” în Shamballa presupune „trecerea” într-un plan pe care mintea nu-l poate cuprinde cu atributele sale limitate. Acolo se află o comunitate a ființelor perfecte, sau pe cale de a deveni perfecte, al căror scop suprem este controlul și ghidarea evoluției lumii. Tibetanii susțin că „tărâmul înalt” – unde poate ajunge doar o ființă pură – este bine păzit de „ființe cu puteri supraomenești”.

În acest sens există chiar și o „dovadă” publicată în anii 1900, în ziarul indian „Statesman”, unde se afirmă că un britanic aflat în Himalaya, în camping, a văzut o „ființă foarte înaltă, luminoasă, cu păr lung”. Ființa a dispărut brusc, iar martorul britanic a povestit tibetanilor ce i s-a întâmplat, cu toată uimirea și entuziasmul specific occidentalului lovit de senzațional, însă replica locuitorilor Tibetului a fost una cât se poate de calmă și dezarmantă: „ai văzut pe omul zăpezilor, care străjuiește la granița pământului sacru!”

Este o istorioară care ar putea reclama totală neîncredere, dacă ar fi un caz izolat, dar mai aproape de zilele noastre, însăși Alexandra David-Neel a avut parte de o întâlnire cu o ființă ce se mișca extraordinar de rapid, ea descriind, ulterior, evenimentul astfel: „L-am putut vedea extrem de calm, cu o impasivitate a feței extraordinară și cu privirea ațintită, undeva, în înaltul cerului, acolo unde părea că se afla situat un straniu obiect invizibil. Omul acela stătea nemișcat, pentru ca apoi să pornească în salturi foarte mari, cu pași de o elasticitate demnă de o minge și regularitate specifică unui pendul.” Faptul că vechile texte tibetane conțin evenimente istorice petrecute în Shamballa, la care se adaugă o listă lungă de regi care au domnit și – atenție! – domnesc în regat, îi determină pe tibetani să afirme hotărât că lumea Shamballei nu este o simplă ficțiune sau efect al aerului rarefiat asupra minților unor ignoranți. Pentru tibetani, ea există cu adevărat!

Mai nou, arheologii din Orient au descoperit suficiente vestigii care să dea, cel puțin, impresia că Shamballa – tărâmul considerat spiritual, prin excelență – s-ar fi aflat, cândva, în planul lumii fizice, materiale. Printre izvoarele istorice care stau la baza unei asemenea ipoteze se numără „Gandhari Dhammapada” dat publicității târziu, în 1962, dar descoperit în 1892, la Khotan.

Nu ne-ar mira să avem parte de alte epocale descoperiri, care să ateste arheologic ceea ce părea a fi, până nu demult, de domeniul mitului ori legendei, anume lumea istorică a Shamballei. Izvoarele arheologice din estul Afganistanului, dar și din zona Takla Makan, îndeamnă la asemenea ipoteze.

Craniile de cristal, ecuația venusiană și teoria lui Darwin

Se cunoaște teoria creaționistă privind apariția omului. Știute sunt și eforturile savanților care încearcă să afle verigile lipsă din traseul evoluției omului, începând cu etapa driopitecului – așa numita „maimuță de stejar” – și încheind cu a lui „homo sapiens sapiens”.

Biblia a rezolvat problema, afirmând că Dumnezeu a creat omul după chipul și asemănarea lui. Odată formulată această dogmă, chestiunea rămâne stabilită, în veci. Nu și pentru oamenii de știință! Pentru ei,

dilema numită om continuă să fie subiect de investigație, căci diversele elemente apărute în plus, de la Darwin încoace – în mare parte rezultatul cercetărilor arheologice, sau pur și simplu al întâmplărilor – par să demonstreze cu totul altceva.

Realizând, retrospectiv, evoluția istorică a ideilor privind originea omului, se poate observa că anatomia comparată, - embriologia, paleoantropologia – mai nou, genetica – au făcut tot posibilul pentru a detecta „cărămida primordială” care a stat la baza „construirii” ființei umane. Rezultatul? Lărgirea misterului, vorba lui Lucian Blaga. Trăsăturile umane – precum gândirea și conștiința – nu se regăsesc la maimuțele superioare. Rezultă că teoria lui Darwin, aplicată speciei umane – conform căreia strămoșul omului ar fi fost o maimuță – solicită singură semnul întrebării, mai cu seamă dacă se ține cont de mersul biped, poziția verticală, folosirea uneltelor în procesul muncii, atuuri ale omului și nu ale maimuțelor! Atuuul maimuțelor îl reprezintă îngusta lor specializare numită „viață arboricolă”, aceasta nefiind necesară dezvoltării și evoluției spre treapta umană. Fără îndoială, există asemănări între om și maimuță, dar ele se plasează pe linia lăaturalnică, așa încât nici una dintre maimuțele actuale nu reprezintă specia noastră strămoșească!

Putem accepta un strămoș comun – cel mult! – dar evoluțiile ulterioare ale omului și maimuței se dovedesc a fi total diferite. Chiar și atunci când acceptă driopitecul – ca punct de plecare al formării omului – savanții nu susțin categoric ipoteza, așezând-o sub semnul posibilului. Să fim înțeleși: noi nu negăm teoria evoluției speciilor, ci punem sub semnul întrebării originea omului, așa cum a înțeleș-o Darwin.

Interdisciplinaritatea și metoda comparativistă au facilitat reluarea – în cu totul alți termeni – a discuției privind originea omului, dintr-o nouă perspectivă, venusiană. Apelându-se la arheologie, chimie, fizică, matematică, arhitectură, astronomie, mitologie, istoria religiilor, s-a stabilit că multe din artefactele descoperite pe Terra în ultimul secol demonstrează o vechime ce depășește zece, douăsprezece mii de ani, în unele cazuri, chiar 35.000 de ani. Obiecte stranii, care nu pot fi concepute nici măcar cu ajutorul tehnologiei ultrasofisticate contemporane, (vezi cazul craniilor de cristal!) probează existența unei civilizații necunoscute nouă și care nu se înscrie în circuitul clasic al istoriei unanim acceptate. Poate fi ea rezultatul acțiunii omului a cărui evoluție este descrisă de Darwin? Să vedem cum stau lucrurile. Eludând, cu bună știință, etapele cuprinse între driopitec și „homo sapiens sapiens” – cronologia ultimului

urcând până în preajma anilor 35 000 î.Hr. – din motive lesne de priceput, constatăm că „abilitățile omului inteligent” sunt două: vânatul cu sulița și aprinsul focului. Suficiente propriei supraviețuirii, dar nu și pentru a explica existența artefactelor cu mari pretenții în conceperea lor, precum sunt craniile de cristal. Avansând în timp, rămâne din „lista lui Darwin, homo sapiens”, identic omului din zilele noastre ca înfățișare, mers, poate și gândire, dar la nivelul perioadei căreia-i aparține.

Abilitățile sale, cu mult mai înalte decât ale lui „homo sapiens”, nu sunt suficiente pentru a convinge că el ar fi autorul craniilor de cristal. Manifestările sale spirituale se reduc la picturile și gravurile rupestre ori la ornamentarea uneltelor. Nu putem așeza artefactele respective – punct de rezistență al demonstrației noastre – nici prea aproape de perioada modernă, deoarece nu ne permite cronologia lor, pe de o parte; pe de alta, demersul ar fi inutil, atât timp cât noi înșine, astăzi, cu înalta tehnologie de care dispunem, nu putem crea asemenea lucruri. Ei bine, dacă în prezent craniile de cristal nu pot fi realizate – cum nu au fost făcute nici de „homo sapiens sapiens” – se ridică întrebarea: cum au apărut pe Terra asemenea obiecte, imposibil de conceput, nici de omul primitiv, nici de cel modern? Cum se mai susține teoria lui Darwin, privind originea omului – în asemenea condiții – când apar elemente ce demonstrează, că nici unul din oamenii diferitelor trepte evolutive nu a fost capabil să realizeze artefactele date ca exemplu mai sus?

Nu dorim să expunem lungă listă a artefactelor existente prin muzeele lumii, care dau bătaie de cap savanților privind proveniența lor, întrucât desființează orice tipar clasic, cronologic, propus de tradiționala istorie universală; vrem doar să ne focalizăm atenția asupra celebrelor cranii de cristal și a ecuației venusiene, elemente suficiente pentru a ne purta spre o altfel de istorie a trecutului omenirii.

În Yucatan – dar și în Guatemala – se află cele mai vechi temple și palate ale Mayașilor, popor ciudat cu preocupări savante, asemănătoare acelorora din zilele noastre, dacă ar fi să ne raportăm numai la astronomie, de exemplu. (Calendarul lor venusian este remarcabil, iar cel pământean așijderea: 365,2420 zile, rezultatul obținut azi fiind de 365,2422!).

Lăsăm la o parte dispunerea construcțiilor piramidale în funcție de anumite constelații (lucru identic celui de la Gizeh-Egipt, unde piramidele sunt aliniate în conformitate cu Orion, locul unde se credea că se află Osiris!), devierile construcțiilor cu 17 grade Nord- Est, drumurile lungi, pietruite, de sute de kilometri, care leagă orașele mayașe între ele –

deși se știe că acest popor nu cunoștea roata – pentru a rămâne cu discuția în jurul ecuației venusiene și a craniilor de cristal. Greu de închipuit minților de azi – căci e vorba de un popor născut în junglă – sunt cunoștințele astronomice și, implicit, calculele matematice de care dispuneau mayașii, posibile în prezent doar cu ajutorul creierului electronic. Asta întrucât – relativ recentele descoperiri – arată că mayașii dispuneau de un calendar calculat pentru următoarele patru sute de milioane de ani!

Ecuația venusiană a mayașilor, e de-a dreptul uimitoare, căci ea demonstrează cum o dată la 37 960 de zile, ciclurile Lunii, Soarelui și planetei Venus coincid, moment important căci, în conformitate cu legendele lor, atunci ar veni pe pământ „zeii” stabiliți în constelația Pleiadelor. Să fie simplă coincidență că și la sumerieni, babilonieni, egipteni, asirieni există legende conform cărora „zeii” trăiesc în stele, de unde vin la anumite intervale pentru a vizita pământul? Nu mai discutăm textele „Mahabharatei” și ale „Samsaptakabhadha” unde se fac notabile însemnări privind calitatea obiectelor zburătoare, care utilizau drept combustibil mercurul, lăsând în urma lor un puternic jet de aer (să fi fost specific reactorului?) pentru a reveni asupra celebrei cranii de cristal. Prima descoperire datează din anul 1889, Mexic. Mai târziu, în 1927, Anna Mitchell, când se afla în jungla Hondurasului – într-un templu – a descoperit un craniu de cristal, în greutate de 5,3 kilograme. Acesta din urmă se dovedește o realizare remarcabilă, căci pare a fi conceput în oglindă, neexistând diferențe între partea sa dreaptă și cea stângă.

Tehnicile de prelucrare depășesc puterea noastră actuală, lucru stabilit în cadrul departamentului de electronică al renumitei firme „Hewlett Packard” unde s-a calculat că, pentru a fi realizat manual – acceptând o asemenea ipoteză de lucru! – sunt necesari 800 de ani de muncă și lustruire permanentă a craniului! Însă, atenție, un tratament greșit aplicat, la un moment dat, poate provoca distrugerea totală a obiectului de cristal!

Restauratorul Franc Dorland, ale cărui cercetări au fost confirmate 100% de cei de la Packard, a avut în propria-i casă craniul descoperit de Anna Mitchell, timp de șase ani. El a aflat lucruri uimitoare, inexplicabile științei actuale: 1. craniul are caracteristici luminescente, adică poate produce propria sa lumină; 2. alte cristale, care au fost amplasate în imediata sa vecinătate, la scurt timp, dobândeau aceleași proprietăți; 3. cea mai importantă descoperire a fost realizată într-una din seri, când

craniul se afla amplasat în fața șemineului, unde ardea focul. La un moment dat, o lumină (aidoma unui blitz!) a ieșit din găvanele sale, luminând încăperea. Stranii lucruri, se poate conchide și, pe bună dreptate vă veți întreba, de nu cumva craniile reprezintă elemente ale unei civilizații aparținând constelației Pleiadelor, așa cum susțin legendele mayașilor, în vreme ce precolumbienii sunt doar simplii păstrători ale acestora? Vor fi știind savanții mai mult decât vor să arate, temători fiind că recunoașterea adevărului ar putea răsturna lumea valorilor în care credem? Ciudat e și faptul că respectivele craniile prezintă dispoziția și osatura craniului omului din zilele noastre și nu al vreunui intermediar din lungul traseu al evoluției.

Coroborând toate elementele avute la dispoziție, inclusiv cele legate de performanțele genetice de azi (vezi clonarea!) propunem cititorului pasionat de asemenea subiecte următoarea temă de meditație: e posibil ca maimuța să reprezinte o clonare ratată, iar omul, una reușită, „in illo tempore”, urmare a unui demers științific „venusian”? Ar putea explica acest lucru asemănările dintre om și maimuță?

Paradoxul Einstein-Podolsky-Rosen și coșmarul numit „Experimentul Philadelphia”

Deși au trecut, iată, peste șase decenii de la renumitul „Experiment Philadelphia” – cunoscut și sub numele de cod „Curcubeul” – nu s-a găsit nici o explicație atotcuprinzătoare menită să calmeze vânătorii de paranormal și să ofere, totodată, satisfacția cuvenită savanților care s-au ocupat – în profunzime – cu fenomenologia cuanticii. În prezent, lumea se găsește scindată în două părți, nu tocmai egale, una susținând că „Philadelphia” este o bună povestire „science fiction”, iar cealaltă, că lucrurile s-au petrecut aievea, existând și martori – încă în viață – capabili să confirme extraordinarul fenomen fizic, consumat în cursul anului 1943.

Al doilea Război Mondial a contribuit la saltul calitativ înregistrat în domeniul științei și tehnicii, deși multe dintre realizările savanților, aplicate în domeniul militar, au provocat serioase pierderi de vieți omenești. Demonstram (vezi, „Henri Coandă, farfuria zburătoare și americanii”!) cum germanii, cuprinși de febra victoriei, vor experimenta în timpul celei de-a doua conflagrații mondiale, „la soucoupe volante”, pornind de la proiectele lui Henri Coandă. De cealaltă parte a oceanului, americanii, cam în aceeași perioadă – anul 1943! – căutau o modalitate de camuflare a vaselor maritime în fața radarelor ultraperformante ale naziștilor, amplasate pe submarinele cu svastika aducătoare de nenorociri.

Făcând ceea ce, în termeni strict arheologici, s-ar numi „periegheză”, am cercetat terenul informațional pe care s-a dezvoltat „mitul Philadelphia” cu instrumentele moderne ale prezentului și nu mică ne-a fost mirarea când, pe traseul investigațiilor, ne-a răsărit în cale numele altui savant român – fizician și bună cunoștință a lui Coandă – Nikola Tesla, personaj

extrem de implicat în proiect, alături de Einstein. Și cum despre „Philadelphia”, când se discută, nu se poate face abstracție de „teleportare”, ne-am gândit ca, înainte de toate, să prezentăm stadiul actual atins de fizică în acest areal al cercetării.

Nu, nu vorbim de fanteziile din „Star Trek”, ci de lucruri reale, aparent trecute cu vederea, întrucât altele ar fi prioritățile zilei. Așadar, în 1993, fizicienii demonstau că teoria lumii atomice – cuantica – face posibilă „teleportarea”, dar numai în cazul lucrurilor, nu și al vietăților. Cu câțiva ani în urmă, adică în 1997, profesorul Anton Zeilinger, din cadrul Universității Innsbruck – Austria – reușea teleportarea unui foton dintr-un punct al spațiului – să-l numim A – în altul numit B, demonstrând că materia poate călători în timp real. În urmă cu șase ani, adică prin 2 000, se realiza un experiment de criptografie cuantică, bazat pe același principiu al teleportării, fotonii fiind trimiși prin intermediul fibrelor optice. Mulți au ridicat din sprâncene a mirare, însă evidența nu putea fi eludată doar pentru că o solidă lege a fizicii se vedea ignorată: prin teleportare se demonstra, cum o formă de materie(energie) putea depăși viteza luminii.

Nu trebuie să se înțeleagă că teleportarea înseamnă – așa cum se prezintă lucrurile în „Star Trek”- deplasarea obiectului dintr-un punct al spațiului în altul. Procesul este complex și mai greu de priceput minților noastre obișnuite cu anumite tipare de cugetare. E vorba de o „dematerializare” a obiectului în punctul „A” și trimiterea sa sub forma semnalului informațional care conține „planurile obiectului” propus teleportării, către destinația sa, punctul „B”. Acolo, odată ajunsă informația, începe reconstrucția ei. Ceea ce călătorește este informația, rezultatul fiind un obiect similar celui inițial, dar niciodată identic lui, mai degrabă un soi de „clonă rematerializată”, întrucât obiectul apărut în „B” nu este compus din aceiași atomi precum cel din „A”.

Dacă s-ar reuși trimiterea unui om dintr-un punct al spațiului în altul, cu viteza luminii – spun savanții – ar fi necesară întreaga energie care se consumă pe pământ într-o lună de zile! Or, tocmai acest lucru, susțin martorii, s-a întâmplat în cursul experimentului Philadelphia. Atunci nu s-a teleportat doar un om, ci o navă întreagă cu tot echipajul acesteia, plus savanții de la bord. Principalii, și de fapt, singurii martori care au avut curajul să vorbească, sunt fizicianul Al. Bielek, încă în viață în momentul investigațiilor noastre, aflat în 1943 pe nava U.S.S.

Eldridge, supusă teleportării, și Carlos Allende, unul din oamenii echipajului navei Andrew, de unde se urmărea experimentul.

Trebuie arătat că teleportarea e posibilă, fenomen explicat prin paradoxul Einstein-Podolsky-Rosen, care demonstrează cum se poate transmite informația dintr-un punct în altul, cu viteza luminii. Inițial, americanii nu au dorit decât descoperirea procedurii prin care navele lor să devină „fantome”, nedectabile pe radarele inamicilor; la teleportare, s-a ajuns din întâmplare.

Iată ce susțin singurii martori, pomeniți mai sus, în legătură cu Philadelphia: în vara anului 1943, nava U.S.S. Eldridge DE (Destroyer Escort) a fost încărcată cu tone de echipament electronic. Generatoare masive – a câte 75 KVA fiecare – patru mari bobine montate pe punte, puteri transmițătoare RF- de 2 megawați fiecare, 3 000 amplificatoare lămpi 6'L6' folosite pentru a conduce câmpul magnetic al celor două generatoare, aparate de sincronizare specială și alte instrumente capabile de a devia undele de lumină și cele radio din jurul vasului.

Carlos Allende, prezent pe nava de observație Andrew, avea să-i scrie doctorului Morris Jessup, în 1950, la ce asistase el în luna iulie, a anului 1943: „La ora 9.00 generatoarele au fost pornite și un puternic câmp electromagnetic a început să se formeze în jurul navei Eldridge. Un fum verzui s-a observat învăluind vasul, ascunzându-l vederii. Apoi fumul a dispărut, luând și vasul cu el, lăsând în urmă doar apa netulburată a mării în locul unde, cu doar câteva clipe înainte, fusese nava. Cu toții, ofițeri, savanți, marinari am trăit o experiență crucială: dispariția vasului însuși. Totul, însă, se derula conform planului și 15 minute mai târziu s-a ordonat închiderea generatoarelor. Fumul verzui a reapărut iar Eldridge a pornit să se rematerializeze, însă ceva nu era în regulă. Când personalul a coborât la țarm, s-a dovedit că marinarii erau dezorientați și cu grețuri”.

Fizicanul Al. Bielek, de la bordul navei Eldridge, expune și el adevărul din perspectiva participantului direct și nu al observatorului. El spune că a călătorit în timp, ajungând cu 40 de ani mai târziu, respectiv în 1983, nu departe de New York.

După primul experiment, U.S. Navy afirmă că a distrus echipamentul, considerând operațiunea eșuată și dizolvând echipajul navei Eldridge. Numai că același Carlos Allende susține existența unui al doilea experiment Philadelphia, pe 28 octombrie 1943. Atunci, nava a dispărut complet, apărând la Norfolk – Virginia, unde a fost văzută preț

de câteva minute, revenind la Philadelphia Naval Yard după închiderea generatoarelor. De data aceasta, marinarii s-au simțit extrem de rău; dintre ei, unii au înnebunit, alți 5 au fuzionat cu metalul navei, iar alții au dispărut definitiv. În experiment au fost implicați Einstein și Nicola Tesla, acesta din urmă istro-român din Croația, provenit dintr-o veche familie care, inițial, s-a numit Drăghici. Einstein fusese cooptat împreună cu alte minți strălucite din Princeton University – New Jersey – de către Philadelphia Naval Schip Yard, în secret, pentru a lucra la o așa numită navă fantomă, care să nu fie detectată de radarele submarinelor germane. Cu această ocazie, Einstein avea să se afle mai aproape de savantul Tesla, despre ale cărui cercetări privind câmpurile gravitaționale aflase din „Scientific American”. Cunoscute îi erau lui Einstein preocupările lui Tesla din cadrul Institutului Tehnologic Massachusetts, privind fisiunea nucleară și obținerea tensiunilor înalte.

Este momentul să amintim cititorului, că Tesla a descoperit câmpul magnetic rotitor, realizând primele motoare asincrone bifazate, generatorul electric cu care a cercetat fisiunea nucleelor atomice și transformatoarele electrice de înaltă frecvență. În tinerețe a lucrat cu Edison și în atelierele acestuia ca inginer electrician, unde s-a remarcat prin ingeniozitate și, de ce să nu spunem, prin genialitate. Lucrând la proiectul Philadelphia, Tesla s-ar fi opus folosirii – în experiment – a omului, susținând, se pare, dirijarea acțiunii prin radio de la mare distanță, lucru de care el nu era străin, căci în 1898 telecomandase de la țarm un vas fără echipaj, în dreptul orașului New York.

Dar acum era vreme de război și nimeni nu ținea cont de chestiunile umanitare. Pentru a stinge orice fel de dispută în jurul „Experimentului Philadelphia”, „Office of Naval Research” dădea, destul de târziu – în 1976 – următorul comunicat: „As for the Philadelphia Experiment itself (ONR) has never conducted any investigations on invisibility, either in 1943 or at any other time. In view of present scientific knowledge, our scientists do not believe that such an experiment could be possible except in the realm of science fiction. A scientific discovery of such import, if had in fact occurred, could hardly remain secret for such long time.” Uneori, lucrurile par a se limpezi și printr-un simplu comunicat oficial...

ORIENTALIA

Împlinirile Karmei

*“Tomar Ki mane acche, Maitreyi? Yadi thake, tabale ki Ksama karte
paro?...”*

Mircea Eliade - MAITREYI

Maitreyi Devi - IT DOES NOT DIE

Sigur că discuția s-ar putea axa, de la început, în jurul termenului de confluență care ar reclama, imediat, în preajma sa un altul și anume, pe acela de influență..

Plecând de la o premisă, pe care sperăm să o putem demonstra, anume că ambele spiritualități - indiană și română - au certe puncte unde se întâlnesc, putem stabili, bazându-ne pe cunoașterea noastră, că întâlnirea celor două culturi și civilizații a însemnat o certă îmbogățire a patrimoniului spiritual universal.

Comuniunea dintre spiritualitatea românească și cea indiană a fost remarcată de însuși istoricul religiilor, Mircea Eliade care, aflat pe pământ indian în prima jumătate a veacului ce tocmai s-a încheiat, al XX-lea, observa cât de bine se poate studia folclorul românesc atunci când sunt înțelese izvoarele civilizațiilor asiatice, spunând că, de acolo, din Bengal, a putut reînnoa firul cu protoistoria neamului din care provenea el însuși.

O similară percepție avea să trăiască și *filosoful pietrei*, maestrul de la Hobița, Constantin Brâncuși, care vizita tărâmul sacru al Indiei, în același deceniu în care Eliade fusese în India. Brâncuși constata, o dată în plus, consonanța celor două lumi; el avea să afirme că India este locul unde a regăsit înțelepciunea străveche a neamului său, pacea și bucuria pe care Occidentul nu le mai oferea de multă vreme omenirii.

Dacă izvoarele folclorice demonstrează comuniunea indo-europeană a celor două spiritualități, tot ele ne pun la dispoziție și elementele ce arată continuitatea prin timp a legăturilor dintre acestea, cu toate accidentele istoriei care au fragmentat dezvoltarea firească, mai ales în spațiul românesc, a culturii cât și a civilizației.

Izolarea de care s-a bucurat mai mult timp India, i-a permis acesteia să păstreze, într-o oarecare măsură, nealterate valorile primordiale, aceleași pe care le putem detecta, ce-i drept, cu din ce în ce

mai mare greutate în zilele noastre, în arealul mioritic, valori care fac posibilă înțelegerea afinităților celor două spiritualități, dincolo de spații uriașe și timpuri ce depășesc milenii.

Trecând peste conștiința tulburată de zorii evului mediu românesc, atunci când între Carpați, Dunăre și Marea Neagră se plămădea suflul unui neam nobil, și ajungând în perioada plină a feudalismului românesc, constatăm prezența spiritualității indiene în spațiul nostru prin intermediul unor manuscrise, așa cum au fost *Istoria Sindipii filosofului* precum și *Varlaam și Ioasaf*, cel din urmă, recunoscut ca varianta creștină a vieții lui Buddha. Acest lucru demonstrează că spiritualitatea indiană pătrunsesse în conștiința românească, dar continua să se manifeste latent ca un râu ce urmează drumul spre împlinirea sa finală.

O dată cu “descoperirea” Indiei de către occidentali și a răspândirii culturii indiene pe scară largă, începând cu secolul al XVIII-lea, a punerii bazei unei noi științe ce avea să studieze Orientul, în general, și India, în mod special, curentul entuziast al aflării unei altfel de spiritualități decât cea europeană, pune stăpânire și pe gânditorii români.

Așa se face că, în secolul al XIX-lea, B.P. Hașdeu precum și M. Eminescu pun bazele demersurilor științifice privind cercetarea fenomenului indian, primul făcând comparații între literatura Vedelor și folclorul românesc, al doilea mergând mult mai adânc, mai profund, raportându-se atât la literatura Vedelor, a Upanishadelor, precum și la doctrina budhistă.

Drumul dintre cele două spiritualități odată stabilit, este din ce în ce mai mult lărgit de nume care aveau să devină puncte de reper în cultura națională, dar și universală: T. Simenschy, L. Blaga, Mircea Eliade, Sergiu Al-George, I. P. Culianu, Cicerone Poghiric. Din truda lor au rezultat opere remarcabile, atât în domeniul literaturii, cât și al filosofiei ori cunoașterii religiilor. De cealaltă parte, replica nu s-a lăsat așteptată. Indienii vin să vadă această țară mică, România, să-i cunoască oamenii, locurile și obiceiurile. Printre oaspeții de marcă îi amintim pe Rabindranath Tagore și A. Bhowse, aceasta din urmă cunoscută autoare a unei teze de doctorat, având drept subiect, Eminescu și India.

Zestrea culturală, indiană și românească, în același timp, s-a îmbogățit, de aproximativ trei decenii, cu o nouă creație. Asupra acesteia vom stăruii mai departe: este vorba despre cartea-replică la unul din romanele cunoscute, consacrate, din literatura română și, putem spune,

universală, *Maitreyi*, autor Mircea Eliade. Replica, destul de târzie, după aproximativ 42 de ani de la consumarea evenimentelor trăite de tânărul savant român în casa lui Dasgupta din Calcutta, poartă semnătura Maitreyi Devi și se intitulează *Dragostea nu moare. (It does not die)*.

Nu ne propunem să facem, în rândurile ce urmează, radiografia unei mari iubiri, Eliade-Maitreyi, despre care M. Sebastian spunea, în secolul trecut, că poate figura cu ușurință în rândul marilor iubiri, alături de *Daphnis și Cloe* sau *Paul et Virginie*. Oricât ne-a fascinat și continuă să ne fascineze această relație, Eliade-Maitreyi, mărturisim că dorința noastră este una cât se poate de modestă: de a recupera, pe cât posibil, adevărul profund născut din întâlnirea celor două lumi, cea românească și indiană, adevăr văzut și trăit prin inimile și ochii a doi tineri, cu educații diferite, atitudini contrare, dar care s-au împlinit, fie doar și pentru câteva clipe, sub desăvârșitul semn al iubirii.

Mircea Eliade se afla în Italia când a putut să parcurgă una din cărțile fundamentale ale viitorului său guru, Surendranath Dasgupta, *A History of Indian Philosophy*, în prefața căreia autorul indian aducea mulțumiri maharajahului Manindra Chandra Nandy de Kassimbazar, fără de care nu ar fi fost posibilă apariția a ceea ce avea să devină, mai târziu, capodopera marelui savant bengalez. Într-un moment de inspirație divină, Eliade îi va scrie maharajahului din Bengal o scrisoare în franțuzește, prin care își va mărturisi dorința de a veni în India și a studia cu S. Dasgupta filozofiile Indiei. În memoriile sale, Eliade afirmă, fără dubii, că alta i-ar fi fost viața dacă nu ar fi trimis acea scrisoare maharajahului.

Nu ne îndoim nici noi că așa ar fi stat lucrurile deoarece, la puțin timp după expedierea inspiratei scrisori, tânărul Eliade primea un răspuns cât se poate de favorabil într-o dimineață de august, chiar de la maharajah. Acest om deosebit, un adevărat Mecena al timpurilor moderne, pentru că-și cheltuia averea ajutând la propășirea culturii indiene, fără să țină seama că într-o zi ar putea sărăci (lucru ce s-a și întâmplat, de fapt), îi propunea lui Eliade o bursă de cinci ani de zile, precum și banii necesari unui european care, în opinia maharajahului, nu ar fi putut duce o viață de student indian.

Eliade trăia, deja, în lumea visului transformat în realitate. Intra în mrejele întinse de Maya spre a ieși, câțiva ani mai târziu, îmbogățit cu experiență și cunoaștere extraordinare.

Casa lui Dasgupta va deveni locul unde Eliade va fi subjugat de cunoașterea livrescă a spiritualității indiene, dar și de o iubire cum nu mai cunoscuse anterior, chiar dacă anumite sentimente nutrise față de câteva studente în țară, la București, așa cum rezultă, cel puțin, din capitoul I al cărții sale, *Gaudeamus*. Iubirea dintre un european și o indiană, petrecută chiar în casa celui care l-a găzduit o vreme pe european, poate părea, și chiar a părut în ochii unora, la acea vreme, cel puțin în India, un adevărat sacrilegiu. Aventura celor doi avea să se încheie prin alungarea imediată a lui Eliade din casa lui Dasgupta, savantul interzicându-i să încerce a-i mai contacta, vreodată, familia.

Scrisoarea prin care Eliade ia cunoștință de hotărârea gurului său, este reprodusă în romanul *Maitreyi*, sub semnătura lui Narendra Sen. Epistola va fi descoperită mai târziu în arhiva lui Eliade, de către un important exeget al vieții și operei acestuia, Mircea Handoca. Iată câteva elemente care demonstrează că relația de iubire Eliade-Maitreyi a existat, ea consumându-se chiar până la capăt, dacă ar fi să dăm crezare numai romanului scris de Eliade, la scurt timp după revenirea sa în țară.

Fără îndoială că romanul are părțile sale de ficțiune așa cum, firesc, le poate avea orice roman, însă noi am descoperit, prin paralela cu romanul scris mai târziu de Maitreyi, *Dragostea nu moare*, foarte multe amintiri comune care nu lasă loc nici unei altfel de interpretări, decât aceleia că eroii au fost părtași la aceleași evenimente, că au trăit cu intensitate sentimentele specifice iubirii devenită cu atât mai pasionantă, cu cât se petrecea între doi tineri ce aparțineau, în aparență, unor lumi diferite.

Atât Eliade, în romanul său sub numele de *Alan*, cât și Maitreyi, în romanul acesteia sub numele de *Amrita*, sunt doi tineri care, la început, sunt atrași mai mult din curiozitate unul față de celălalt, din dorința de a se cunoaște reciproc, dorință mai puternică din partea lui Eliade care intenționa să-și schimbe complet viața și să trăiască precum un indian, aspect care reiese clar din cele arătate de Maitreyi Devi în cartea sa. Dacă lui Eliade, Maitreyi i s-a părut la început nu tocmai demnă de atenția sa, la scurt timp de la instalarea în casa lui Dasgupta, afirmă că nu se mai sătura s-o privească pe tânăra de 16 ani, cele câteva minute de studiere a acesteia, adeseori, părându-i-se eternități în miniatură. Mult timp Eliade a văzut în Maitreyi însuși sufletul veșnic tânăr al Indiei, o Indie tainică și fascinantă aidoma unei legende față de care se simțea puternic atras și dezarmat în același timp. Comportarea ciudată a lui

Eliade în prezența fiicei lui Dasgupta este sesizată de tânăra față, care nu știe ce să mai creadă despre acest tânăr european, ale cărui manifestări sunt în stare să-i surprindă pe toți ai casei. Eliade, chiar dacă se simte atras de Maitreyi, nu o arată deloc și, așa cum avea să-și amintească aproape jumătate de veac mai târziu eroina romanului său, nu pregeta s-o necăjească exprimându-și nedumerirea față de capacitatea de filosofare a tinerei fete prin intermediul versurilor, (versuri atât de apreciate de Rabi Takur-Tagore) precum și de Dasgupta. O anumită gelozie prezentă în romanul lui Eliade și sesizată de Maitreyi - amintită de ea, în propriul roman - se îndreaptă asupra relației speciale dintre fata lui Dasgupta și marele poet bengalez, laureat al premiului Nobel pentru literatură. Momentul este depășit de tânărul învățăcel al lui Dasgupta prin încercarea de a o avea pe Maitreyi cât mai mult timp aproape de el. Acest lucru nu era tocmai imposibil atâta vreme cât familia savantului părea că încurajează un anume soi de relație între cei doi tineri, care studiază și fișează în biblioteca lui Dasgupta cărți, documente importante, ori învață bengali și limba franceză unul de la celălalt. Reticențelor inițiale impuse de structura de castă a societății hinduse, care cereau fetelor indience să aibă un comportament diferit față de străini, Maitreyi (pe care o socotim din cele scrise de ea însăși o răzvrătită împotriva normelor ce-o constrâneau, făcând-o să se simtă prizonieră în propria-i casă și castă) va opune acestora o atitudine modernă, imprimată poate și de discuțiile cu Eliade, din care află cum se comportă fetele din țara lui, cum gândesc și ce reacții au în anumite situații delicate.

Sunt episoade amintite de cei doi în cărțile lor, care corespund unul altuia: studiul permanent împreună în biblioteca lui Dasgupta; atingerile pe furiș ale picioarelor pe sub mese, joc, pe cât de nevinovat, pe atât de incitant, mai cu seamă că el se petrece în prezența membrilor familiei, dar fără știrea acestora; vizita, împreună, la Rabindranath Tagore și gelozia lui Eliade, numit în romanul scris de Maitreyi, Euclid; iubirea tinerei indience față de un copac, înțeleasă de Eliade ca pantheism; vizitele fiicei lui Dasgupta în camera lui Eliade, vizite petrecute în ascuns, terminate cu îmbrățișări și sărutări pătimașe. Degeaba tânăra își promite că nu va mai intra niciodată în camera lui dorind s-o rupă definitiv cu Eliade; chemarea este mult prea puternică. Ea este atât de mare, încât Eliade dorește să devină hindus și să rămână în India, așa cum reiese din cele două romane, dar mai nuanțat din acela scris de Maitreyi, de unde aflăm că ar fi existat și un plan al căsătoriei lor.

Legătura dintre cei doi se aprofundează și acest lucru este recunoscut de Maitreyi în cartea sa, atunci când afirmă: „*Mircea, Mircea, Mircea, i-am spus mamei că m-ai sărutat numai pe frunte, o minciună rostită de un copil înspăimântat*”. (Vezi *Dragostea nu moare*, Maitreyi Devi, Editura Românul, București, 1992, p.69).

Iubirea tinerilor crește și se dezvoltă cu fiecare apropiere, cu fiecare îmbrățișare, cu fiecare nou sărut. La următoarea întâlnire, Maitreyi nu mai rămâne inertă, ea însăși afirmând că :”*Mâna mea s-a transformat. Nu a mai rămas un obiect din carne și sânge, întreaga materie solidă a dispărut. S-a prefăcut într-o străfulgerare din infinitul cer. Toți atomii și moleculele ei s-au dezagregat – se rotesc și dansează asemenea planetelor și constelațiilor – planete, stele, luna și soarele se aflau acum în locul lor. Stăteam nemișcată. Aveam ochii închiși și lacrimile îmi curgeau pe obraji.*

- *Mircea, Mircea, Mircea, ce s-a întâmplat? Ce e asta?*”

Cei doi ajung să-și mărturisească iubirea, fiecare în felul său. Eliade prin cuvinte, Maitreyi prin infinite tăceri fericite. Redăm mai jos un paragraf din romanul scris de Maitreyi:

“*Aranjăm cărțile, scriem nume pe fișe și le ordonăm într-o cutie, muncim în tăcere... Zăresc numai o fereastră mare și brusc mă pomenesc în brațele lui, cu fața sa aplecată peste mine. Încerc să scap, mă lupt cu el, dar de ce? De ce o fac? Nu știu. Poate vreau să fu învinsă. Cert este că nu încerc să-mi păstrez virtutea. Am fost înfrântă. Mircea și-a lipit buzele de ale mele. La această atingere gura mea s-a deschis și am simțit gura lui apăsându-mă...întregul meu trup a început să cânte... capul îmi era plin de gânduri. Nu am simțământul unui păcat. Și de ce l-aș avea? Nu am comis nici un păcat. Am încercat să-l opresc pe Mircea. N-am făcut-o oare? Îl las să comită păcatul – dar asta nu este un păcat în țara lor – așa am dedus din povestirile pe care mi le-a spus. M-a lăsat. Îmi aranjez părul și, potrivit-mi sariul, un cântec a început să murmure în mine:Am nectar în inimă, îl dorești?”(vezi op.cit., p.86).*

Ieșirile zilnice la plimbare cu Chevroletul familiei Dasgupta, reprezintă alte prilejuri de apropiere clandestină între cei doi. De acest lucru își va da seama, culmea, copilul bolnav al familiei, care se simte uitat de toți, părăsit și parcă lipsit de iubire, *Chabu*, sora de 11 ani a scriitoarei de mai târziu, Maitreyi Devi. Mica și bolnava fetiță va deschide ochii tuturor, dar mai ales pe ai lui Dasgupta asupra relației dintre cei doi. Ea va trăda, fără să-și dea seama ce face, profundul sentiment al

iubirii născut tainic între Eliade și Maitreyi. Fatal lucru pentru tână pereche, care se vede, brusc, separată datorită brutalei intervenții a lui Dasgupta. Eliade se mută din casa profesorului și, pentru trei luni de zile, își găsește adăpost, alinare sufletească într-un *kutiar* aparținând unui *ashram* himalayan. Despărțirea de Maitreyi și de India este iminentă. Maharajahul nu-i mai poate asigura bursa, pentru că-și secătuisese averea prin actele sale de caritate față de semenii; în plus, Eliade primește înștiințarea de la tatăl său, că i-a sosit ordinul pentru recrutarea în armată și că e necesar să se întoarcă în țară, pentru a nu fi declarat dezertor.

Fulminanta întâlnire a tânărului Eliade cu India, avea să producă o carte epocală, care va marca generații de-a rândul prin mesajul subtil al iubirii, transmis tuturor aceluia ce au putut să-i citească romanul, premiat, de altfel, la vremea respectivă de către scriitorimea din România; dar, în afară de aceasta, contactul cu spiritualitatea indiană, la o vârstă atât de norocoasă, va da lumii un mare savant ce va îmbogăți cunoașterea universală, prin cărțile de natură științifică ale lui Eliade, opere de referință, fără de care nu poți discuta atunci când dorești o raportare la filosofii sau religiile Indiei. Dar nu numai!

Cu toată "supărarea" declarată mai târziu de Maitreyi împotriva lui Mircea Eliade, care avusese îndrăzneala să scrie o carte despre relația dintre el și Maitreyi, aceasta nu rezistă tentației și-i va da o replică pe măsură, scriind și, practic, recunoscând nu numai că l-a iubit pe Eliade, dar că, încă îl mai iubeste, dovadă stând întreg romanul său, intitulat: *Dragostea nu moare*, precum și vizita ce avea să i-o facă savantului, în 1973, în timp ce redacta romanul, la Chicago, din dorința de a-l mai vedea o dată pe acela pe care nu-l putuse scoate din memoria sufletului și cărnii sale.

Romanul scris de Maitreyi ne ajută mai mult să înțelegem mentalitatea indianului din prima jumătate a secolului trecut, cu mirifica lume a ritualurilor, simbolurilor și marilor mituri; dar, mai presus de toate, câștigul cărții îl reprezintă mărturisirea autoarei privind înfipirea sentimentului iubirii dintre cei doi tineri, fericirea unei iubiri trăite și împărtășite, precum și dramatismul specific despărțirii, despărțire produsă atât de brutal, de regretabil.

Dacă aceste rânduri au căutat să surprindă un anume adevăr al întâlnirii dintre două lumi diferite, întâlnire finalizată prin iubire și nu prin ură, înseamnă că s-a reușit atingerea scopului anunțat în rândurile de început: acela de a demonstra că întâlnirea dintre spiritualitatea

românească și cea indiană nu a produs niciodată nimic nefast, ci, dimpotrivă!

Cei doi protagoniști, prin voia Karmei, au devenit un cuplu la fel de nemuritor, poate, ca Paul și Virginia sau Tristan și Isolda, îmbogățind literatura universală cu două inestimabile creații: *Maitreyi* și *Dragostea nu moare*.

DE ACELAȘI AUTOR:

1. Careul Mare, Editura Nona, Piatra Neamț, 2000, – roman, 249 pagini;
2. Simbol și simbolizare indiană în sculptura lui Constantin Brâncuși, Editura Salonul Literar, Focșani, 2001, teză de doctorat, 177 pagini;
3. Accepția indiană a simbolului în opera lui Mihai Eminescu, Editura T, Iași, 2004, eseu, 74 pagini;
4. Anamneze, Editura T, Iași, 2004, proză scurtă, 40 pagini;
5. Baronul, Editura T, Iași, 2004, roman, 153 pagini.
6. Haïta, Editura T, Iași, 2005, roman, 148 de pagini.
7. Pipa, Editura Marineasa, Timiș, 2005, proză scurtă, în volum colectiv.